

UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE

AVGIVET AV

DEN AV KUNGL. MAJ:ET DEN 3 OKTOBER 1902
TILLSATTA KOMMITTÉ

RÖRANDE

REGLERING AV STATENS ÄMBETSVERKS OCH MYNDIGHETERS LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

LXV.

UTREDNING OCH FÖRSLAG
BETRÄFFANDE NY DEFINITIV LÖNEREGLERING
FÖR BEFATTNINGSHAVARE VID STATENS
HOSPITAL OCH ASYLER.

STOCKHOLM 1921

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

212742

Statens hospital och asyler.

	Sid.
Trädgårdsmästare, befallningsmän	38
Hantverkare, chaufförer, eldare av 1:a graden	38
Magasinsföreståndare	39
Övriga eldare	39
Föreståndare i stall, ladugård och svinstall	39
Post- och stadsbud	39
Vissa manliga befattningar, som anses böra förändras från ordinarie till icke-ordinarie	40
<i>Kvinnliga befattningshavare</i>	40
Köksförestånderskor	40
Tvättförestånderskor	41
Bageriförestånderskor	41
Arbetsförestånderskor	41
Vissa kvinnliga befattningar, som anses böra förändras från ordinarie till icke-ordinarie	41
Avlöning till icke-ordinarie befattningshavare	43
Avlöningsreglementet m. m.	45
Övergångsanordningar och pensionsförhållanden	52
<i>Anordning vid övergång till efterskottsutbetalning av hela avlöningen</i>	52
<i>Särskilda övergångsbestämmelser</i>	53
<i>Befattningshavare å övergångsstat</i>	53
<i>Pensionsförhållanden</i>	54
Stater	56
Kostnadsberäkning	62
Kommitténs hemställen	63
<i>Bilaga 1.</i> Förteckning å till 1902 års lönerogleringskommitté inkomna handlingar i ärendet rörande reglering av avlöningsförhållanden m. m. för personal vid statens hospital och asyler	67
<i>Bilaga 2.</i> Transsumt av avlöningsreglemente den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen	69
<i>Bilaga 3.</i> Fördelning å de särskilda anstalterna för sinnessjuka av de i tjänsteförteckning upptagna befattningshavare	75
Särskilda yttranden	80

INNEHÅLL.

	Sid.
Skrivelse till Konungen	V—VII
Inledning	1
Kommitténs uppdrag	1
Nuvarande organisation och avlöningsförhållanden vid hospitals- staten	3
Kommitténs yttrande	14
Tjänsternas placering på avlöningsskalan samt antalet befatt- ningshavare i de olika tjänstegraderna	14
Allmänna synpunkter vid placering på avlöningsskalan	14
De särskilda tjänsternas placering m. m.	14
Läkare	15
Överläkare	18
Hospitalsläkare och biträdande läkare	18
Vissa med akademiska läraresysslor förenade överläkartjänster	19
Överläkarbefattningen vid Nyköpings hospital	20
Hospitalsläkartjänsten vid Härnösands hospital	21
Läkaren vid Visby hospital	21
Antal läkare av olika kategorier	21
Kontorspersonalen	22
Syslomen	22
Bokhållare	24
Kassörskor	27
Skrivbiträden	27
Sjukvårdspersonal	27
Uppsyningsmän och förestånderskor	28
Förste skötare resp. sköterskor	30
Skötare och sköterskor	30
Ekonomipersonalen	31
Manliga befattningshavare	33
Maskinmästare och maskinister	33
Hantverksföreståndare	35

TILL KONUNGEN.

Den kommitté, åt vilken Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 uppdragit att avgiva underdånigt utlåtande och förslag angående reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m., över-

lämnade med skrivelse den 24 januari 1921 delen LXIII av sina tryckta betänkanden, innefattande utredning och förslag rörande reglering av löneförhållanden m. m. vid fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten.

Efter sistnämnda dag har kommittén avgivit

dels ett tryckt betänkande av den 16 april 1921 till riksdagens bankoutskott angående reglering av löneförhållanden m. m. för befattningshavare vid riksdagens samtliga verk (innefattat i delen LXIV av kommitténs tryckta betänkanden),

dels ock följande skriftliga utlåtanden, nämligen

den 9 februari i fråga om förhöjning av pensionsunderlagen för befattningshavare vid fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten m. m. (nr 203 av kommitténs skriftliga utlåtanden);

den 1 mars i anledning av framställning om förbättring av lappfogdarnas avlöningsförmåner (nr 204);

den 3 mars i fråga om tillfällig löneförbättring under år 1921 för viss personal inom den civila statsförvaltningen (nr 205);

den 10 mars med förslag till ny lönereglering m. m. för statens tvångsarbetsanstalter å Svartsjö och i Landskrona (nr 206);

den 19 maj i fråga om återbesättande av en ledig förste arkivarie-tjänst i riksarkivet (nr 207);

den 27 maj (till riksdagens jordbruksutskott) i fråga om förhöjt arvode åt föreståndaren för statens reproduktionsanstalt m. m. (nr 208);

den 2 september (till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet) med uttalande i uppkommen fråga huruvida vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare vid de allmänna läroverken böra göras till statsfunktionärer (nr 209);

den 7 september angående avlöningsförhållandena för justerare av mått och vikt m. m. (nr 210); samt

den 28 september i fråga om tillfällig löneförbättring under år 1922 för viss personal inom den civila statsförvaltningen (nr 211).

Kommittén får härmed i underdånighet överlämna delen LXV av sina tryckta betänkanden, innefattande utredning och förslag beträffande ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid statens hospital och asylor,

På grund av Kungl. Maj:ts förordnande har undertecknad Stenbeck såsom särskild ledamot deltagit i behandlingen av detta ärende.

Till kommitténs protokoll avgivna särskilda yttranden i ärendet finnas återgivna i ett vid betänkandet fogat protokollsutdrag.

Stockholm den 31 oktober 1921.

Underdånigst

F. H. SCHLYTERN.

O. W. EDBOM.

CARL EKMAN.

AUG. NILSSON.

BERNHARD NILSSON.

RICHARD STENBECK.

Olof Ekeröth.

Inledning.

Efter särskilda utredningar *dels* genom sakkunniga »för utredning angående personalens vid statens anstalter för sinnessjuka uppförande på ordinarie stat m. m.» (betänkande den 29 september 1913), *dels* genom medicinalstyrelsen efter vederbörande hospitalsdirektioners hörande (utlåtande den 25 februari 1914) *dels ock* genom lönerogleringskommittén (betänkande den 24 april 1918, delen LVII) avlät Kungl. Maj:t den 7 maj 1918 till då församlade riksdag proposition, nr 409, angående reglering av avlöningsförhållanden m. m. för personal vid statens hospital och asyler.

*Kommitténs
uppdrag.*

I skrivelse den 15 juni 1918 (nr 414) anmälde riksdagen, att den, med bifall till den kungl. propositionen, godkänt *dels* avlöningsstat för läkar- och kontorspersonal, att tillämpas från och med år 1919, jämte tillhörande föreskrifter och avlöningsvillkor, *dels ock* avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka, att lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1919, m. m.

Riksdagen meddelade emellertid, att den visserligen i fråga om de viktigaste punkterna i propositionen anslutit sig helt till de framlagda förslagen, men att inom riksdagen skiljaktiga meningar gjort sig gällande i fråga om vissa detaljer, och erinrades om vissa punkter, beträffande vilka inom riksdagen uttalats den uppfattningen, att därutinnan framställda förslag vore förtjänta att i vederbörlig ordning göras till föremål för vidare beaktande.

Då Kungl. Maj:t den 28 juni 1918 fastställde ovanberörda avlöningsstat och avlöningsreglemente, anbefalldes i sammanhang därmed medicinalstyrelsen att verkställa utredning i vissa av riksdagen angivna

avseenden och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det yttrande och förslag, vartill samma utredning kunde föranleda.

Sedan till medicinalstyrelsen därjämte remitterats vissa framställningar från personalhåll, avgav styrelsen den 9 november 1918 yttrande i ärendet.

Genom kungl. remiss den 24 januari 1919 överlämnades till löne-regleringskommittén medicinalstyrelsens nyssberörda yttrande jämte vissa andra handlingar i ämnet, med befallning att avgiva utlåtande över de i handlingarna innefattade förslag och framställningar.

För att tagas i övervägande vid fullgörandet av nämnda, kommittén givna uppdrag hava sedermera tid efter annan till kommittén genom särskilda remisser överlämnats en mängd framställningar i ämnet, varjämte till kommittén direkt ingivits åtskilliga frågan berörande handlingar.

Samtliga sålunda kommittén tillhandakomna framställningar i förevarande ämne finnas angivna i bilaga 1 till detta betänkande.

På grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande för kommittén att inkalla högst fyra representanter för vederbörande personal att vid ärendets handläggning såsom sakkunniga biträda kommittén hava i sådant hänseende varit till kommittén inkallade överläkaren vid Strängnäs hospital E. K. Lauritzen, sysslomannen vid Uppsala hospital och asyl O. T. Nordsjö, sjukskötaren vid Vadstena hospital och asyl W. Svensson och hantverksföreståndaren vid Stockholms hospital C. E. Moberg.

För att taga närmare kännedom om verksamheten vid statens hospital och asyler samt där tjänstgörande personals förhållanden och önskemål hava medlemmar av kommittén ock besökt vissa hospital.

Det torde i detta sammanhang böra erinras, att kommittén redan den 8 december 1919 i skrivelse till statsrådet och chefen för civildepartementet yttrat sig i fråga om en del mindre ändringar i de år 1918 fastställda avlöningsbestämmelserna för personal vid statens hospital och asyler, och att denna skrivelse föranlett framställning till 1920 års riksdag, vilken ock bifallit densamma.

Slutligen torde böra framhållas, att Kungl. Maj:t på framställning av chefen för finansdepartementet den 3 december 1920 uppdragit åt

kommittén att verkställa utredning beträffande ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid vissa grenar av den civila statsförvaltningen, varvid det för kommunikationsverken nu gällande avlöningssystemet borde tjäna till ledning vid revisionsarbetet.

Vid angivande av vilka förvaltningsgrenar, utredningen borde avse, erinrade vederbörande departementschef, att frågan om reglering för befattningshavare vid hospital och asyler allredan blivit anförtrodd kommittén.

Nu gällande organisation av hospitalsstaten samt avlöningsförhållandena för dithörande ordinarie personal fingo i huvudsak sin slutliga utformning vid 1918 års lagtima riksdag.

Nuvarande organisation och avlöningsförhållanden vid "hospitalsstaten."

I sådant hänseende får kommittén hänvisa till *dels* riksdagens skrivelse nr. 414 år 1918 (vartill ansluta sig riksdagens skrivelser nr 6 A år 1919, nr 5 år 1920 och nr 5 A år 1921) *dels* kungl. kungörelse den 28 juni 1918 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1919 gällande avlöningsstat för läkar- och kontorspersonal vid statens hospital och asyler (sv. f. s. nr 492) med däri genom kungl. kungörelse den 9 juli 1920 gjord ändring (sv. f. s. nr 553) *dels ock* avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918 (sv. f. s. nr 493) med däri genom kungl. kungörelser den 13 juni 1919 (sv. f. s. nr 306), den 9 juli 1920 (nr 554) och den 7 juli 1921 (nr 406) gjorda ändringar.

Vidkommande tidigare organisations- och avlöningsförhållanden tillåter sig kommittén hänvisa till de i kommitténs förenämnda tryckta betänkande, delen LVII, lämnade redogörelser i berörda hänseenden.

Enligt nuvarande organisation kunna särskiljas följande grupper av ordinarie befattningshavare vid hospitalsstaten, nämligen läkarpersonal, kontorspersonal, sjukvårdspersonal och ekonomipersonal.

Inom grupperna läkarpersonal och kontorspersonal är antalet befattningshavare i skilda grader angivet uti den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda lönestaten, och är avlöningssystemet konstruerat i anslutning till den s. k. statskontorstypen, sålunda med viss kontant begyn-

nelseavlöning samt med i allmänhet ålderstillägg efter viss tids tjänstgöring; dock förekomma icke ortstillägg. Utöver den kontanta avlöningen åtnjuta det stora flertalet befattningshavare vissa naturaförmåner såsom fri bostad o. d. Villkoren för avlöningens åtnjutande likna i viss mån de för befattningshavare, reglerade enligt statskontorstypen, hittills gällande.

Vad sjukvårds- och ekonomipersonalgrupperna angår, är antalet befattningshavare inom högre grader fastställt i det för dessa grupper gällande avlöningsreglementet, under det att antalet befattningshavare inom lägre grader bestämmes av Kungl. Maj:t. Enligt det för dessa personalgrupper antagna avlöningsreglementet utgå de kontanta avlöningsförmånerna efter ett system, som nära ansluter sig till det för telegrafverket före den sista regleringen gällande, alltså med avlöning i skilda löneklasser, innefattande avlöningsförhöjning efter viss tids tjänstgöring. Även för dessa befattningsgrupper utgå, utöver den kontanta avlöningen, vissa naturaförmåner.

Av vidstående tablå framgår såväl antalet av de särskilda ordinarie befattningarna vid hospitalsstaten som ock dessas fördelning på olika anstalter, såsom förhållandena, såvitt nu kan bedömas, må antagas komma att te sig vid 1922 års början, varjämte till ledning för bedömandet av vederbörande anstalts omfattning i tablåen angivits antalet platser för sinnessjuka vid de särskilda anstalterna.

Den ordinarie läkar- och kontorspersonalen vid hospitalsstaten åtnjuter, oavsett dyrtidstillägg, nedan angivna kontanta avlöningar, varvid dock i förekommande fall endast upptagits begynnelseavlöningar och slutavlöningar.

Överläkare.

Överläkarna vid Uppsala hospital och asyl¹, Strängnäs hospital, Nyköpings hospital, Vadstena hospital och asyl, Växjö hospital, Västerviks hospital, Lunds hospital och asyl², Vänersborgs hospital och asyl,

¹ Överläkaren vid Uppsala hospital och asyl uppbär såsom professor i psykiatri vid Uppsala universitet ett arvode av 2,500 kronor jämte tillfällig löneförbättring 625 kronor.

² Överläkaren vid Lunds hospital och asyl uppbär för undervisning i psykiatri vid Lunds universitet ett arvode av 2,000 kronor jämte tillfällig löneförbättring 500 kronor.

Tablå öfver antalet ordinarie befattningar vid statens anstalter för sinnessjuka.
I och II. Läkär- och kontorspersonal.

	Antal platser för patienter.	Överläkare.	Läkare.	Hospitalsläkare.	Biträdande läkare.	Sysslomän.	Bokhållare av 1:a grad.	Kassörskor.	Bokhållare av 2:a grad. ³	Skrivbiträden. ⁴
1. Stockholms hospital . . .	255	1	—	1	1	1	1	1	—	1
2. Uppsala hospital och asyl	1,246	1	—	2	4	1	1	1	1	1
3. Nyköpings hospital . . .	206	1	—	—	—	1	—	1	—	—
4. Strängnäs hospital . . .	800	1	—	2	2	1	1	1	1	1
5. Vadstena hospital och asyl	792	1	—	2	2	1	1	1	1	1
6. Växjö hospital	390	1	—	1	2	1	1	1	—	1
7. Västerviks hospital . . .	830	1	—	2	2	1	1	1	1	1
8. Visby hospital	63	—	1	—	—	² —	—	—	—	—
9. Malmö asyl ¹	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Lunds hospital och asyl .	1,232	1	—	2	4	1	1	1	1	1
11. Göteborgs hospital . . .	355	1	—	1	1	1	1	1	—	1
12. Vänersborgs hospital o. asyl	1,080	1	—	2	2	1	1	1	1	1
13. Kristinehamns hospital .	800	1	—	2	2	1	1	1	1	1
14. Sätters hospital	830	1	—	2	2	1	1	1	1	1
15. Härnösands hospital . . .	269	1	—	1	—	1	—	1	—	—
16. Östersunds hospital . . .	560	1	—	1	2	1	1	1	—	1
17. Piteå hospital och asyl .	370	1	—	1	—	1	1	1	—	—
Summa	—	15	1	22	26	15	13	15	8	12

Kristinehamns hospital, Sätters hospital och Östersunds hospital hava en begynneelseavlönning av 7,500 kronor och en slutavlönning, efter fem år, av 8,100 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring för överläkaren vid Uppsala hospital och asyl å 375 kronor, för överläkaren vid Lunds hospital och asyl å 500 kronor samt för en var av de övriga nu nämnda överläkarna å 1,000 kronor.

Överläkarna vid Göteborgs hospital, Härnösands hospital samt Piteå

¹ Malmö asyl är avsedd att indragas och finnes vid densamma icke någon ordinarie läkar- eller kontorspersonal.

² Sysslomannen vid Visby hospital är avlönad med arvode.

³ Befattningen avsedd att i regel innehavas av kvinna.

⁴ Befattningen avsedd för kvinna.

	Antal platser för patienter.	Sjukvårdspersonal															
		manlig					kvinnlig					maskinmästare		hantverksföreståndare			
		uppsyningsmän			förste skötare.	skötare.	förestånderskor			första sköterskor.	sköterskor.	1:a gr.	2:a gr.	1:a gr.	2:a gr.	1:a gr.	2:a gr.
		1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.			1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.								
1. Stockholms hospital	255	1	—	—	2	20	1	—	—	8	29	—	1	—	2	—	4
2. Uppsala hospital och asyl	1,246	2	—	2	12	75	2	—	3	18	112	1	—	2	1	3	7
3. Nyköpings hospital	206	—	1	—	4	17	—	1	—	5	14	—	—	—	1	—	4
4. Strängnäs hospital	800	1	—	—	7	20	2	—	1	13	20	1	—	1	1	3	6
5. Vadstena hospital och asyl	792	1	—	1	12	41	1	—	2	16	57	1	—	1	1	3	6
6. Växjö hospital	390	1	1	—	10	51	1	1	3	5	31	—	1	1	2	—	6
7. Västerviks hospital	830	2	—	2	11	72	1	—	2	17	70	1	—	1	1	3	6
8. Visby hospital	63	—	—	—	1	5	—	1	—	1	7	—	—	—	—	—	—
9. Malmö asyl	124	—	—	1	—	6	—	1	—	—	8	—	—	—	1	—	—
10. Lunds hospital och asyl	1,232	2	—	2	12	55	2	—	2	21	92	1	—	1	1	3	5
11. Göteborgs hospital	355	—	1	—	6	26	—	2	1	10	40	—	1	1	—	—	7
12. Vänersborgs hospital o. asyl	1,080	1	—	1	11	72	1	—	1	17	70	1	—	1	1	3	8
13. Kristinehamns hospital	800	1	—	1	11	56	1	—	1	18	59	1	—	1	1	3	5
14. Sätters hospital	830	2	—	2	15	72	1	—	2	17	60	1	—	1	1	3	6
15. Härnösands hospital	269	—	1	—	5	14	—	1	1	6	19	—	1	—	1	—	3
16. Östersunds hospital	560	1	—	1	6	39	1	—	1	11	49	1	—	1	—	3	5
17. Piteå hospital och asyl	370	—	1	1	6	31	—	1	1	8	24	—	1	1	1	—	7
Summa	—	15	5	14	131	671	14	8	21	191	761	9	5	13	16	27	85

hospital och asyl åtnjuta en begynnelseavlönning av 7,000 kronor och en slutavlönning, efter fem år, av 7,600 kronor, samt därjämte tillfällig löneförbättring å 1,000 kronor.

Överläkaren vid Stockholms hospital¹ uppbar i begynnelseavlönning

¹ Överläkaren vid Stockholms hospital är tillika professor i psykiatri vid karolinska institutet och åtnjuter i sådan egenskap en begynnelseavlönning av 4,000 kronor och en slutavlönning, efter fem år, av 4,600 kronor, varjämte utgår tillfällig löneförbättring med 900 kronor.

och ekonomipersonal.

E k o n o m i p e r s o n a l																							
m a n l i g										k v i n n l i g													
trädgårds- mästare.	befallningsmån.	hantverkare.	chaufför.	eldare			magasins- föreståndare.	föreståndare i stall, ladugård och svinställ.	post- och stads- bud.	naturvakter.	manliga biträden i trädg. o. jordbruk.	köks- förestånderskor			tvätt- förestånderskor		bageri- förestånderskor		arbets- förestånderskor.	köksförestånderskas närmaste biträde.	tvättförestånderskas närmaste biträde.	bageriförestånderskas närmaste biträde.	sömmerskor och väverskor.
				1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.						1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.	2:a gr.	3:e gr.	1:a gr.					
1	—	—	—	1	4	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	2
1	1	10	1	2	5	4	1	2	1	2	2	1	—	—	1	—	—	2	1	1	—	2	
—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	7	—	—	6	—	1	1	1	1	1	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	2
1	1	6	—	—	4	—	1	2	1	2	2	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	2
1	1	5	—	—	3	—	—	2	1	1	3	—	1	—	—	1	—	—	1	1	1	—	2
1	1	8	2	1	2	4	1	2	1	1	2	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	2
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	11	1	2	4	3	—	3	1	2	2	1	—	—	1	—	1	—	1	1	1	1	4
1	1	1	1	1	3	—	—	1	1	1	2	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1
1	1	9	1	1	3	2	1	3	1	1	2	1	—	—	1	—	1	—	1	1	1	1	2
1	1	5	1	1	2	3	—	3	1	1	2	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	2
1	1	10	1	2	4	—	1	3	1	1	2	1	—	—	1	—	1	2	1	1	1	1	2
1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
1	1	4	1	1	4	—	1	1	1	1	1	1	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	2
1	—	2	—	1	4	—	1	2	1	1	1	—	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
14	11	78	9	16	53	16	8	26	16	18	24	11	4	2	11	4	2	9	13	13	13	10	28

4,000 kronor och i slutavlöning, efter fem år, 4,600 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring å 100 kronor.

Läkare.

Läkaren vid Visby hospital uppbär en begynnelseavlöning av 5,500 kronor och en slutavlöning, efter fem år, av 6,100 kronor.

Hospitalsläkare

åtnjuter i begynnelseavlöning 6,000 kronor samt i slutavlöning, efter tio år, 7,000 kronor.

Biträdande läkare

uppbär en avlöning av 5,000 kronor utan rätt till ålderstillägg.

Sysslomän.

Sysslomännen vid Uppsala hospital och asyl, Strängnäs hospital, Vadstena hospital och asyl, Västerviks hospital, Lunds hospital och asyl, Vänersborgs hospital och asyl, Kristinehamns hospital, Sätters hospital samt Östersunds hospital hava i begynnelseavlöning 4,500 kronor och i slutavlöning, efter tio år, 5,500 kronor.

Sysslomännen vid Stockholms hospital, Växjö hospital, Göteborgs hospital, Härnösands hospital samt Piteå hospital och asyl erhålla i begynnelseavlöning 3,600 kronor och i slutavlöning, efter tio år, 4,600 kronor.

Sysslomannen vid Nyköpings hospital åtnjuter i begynnelseavlöning 2,700 kronor och i slutavlöning, efter tio år, 3,700 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring å 300 kronor.

Såsom förut nämnts, är sysslomannen vid Visby hospital icke ordinarie befattningshavare. Han avlönas med ett arvode å 2,000 kronor.

Bokhållare av första grad

åtnjuter en begynnelseavlöning av 2,100 kronor och en slutavlöning, efter tio år, av 2,900 kronor, vartill kommer tillfällig löneförbättring å 525 kronor.

Kassörska

har en begynnelseavlöning av 2,200 kronor och en slutavlöning, efter femton år, av 2,800 kronor.

Bokhållare av andra grad.

Innehavare av dylik befattning, vilken är avsedd i regeln för kvinna, uppbär en begynnelseavlöning av 1,800 kronor och en slutavlöning, efter femton år, av 2,400 kronor.

Skribitråde (kvinnligt)

åtnjuter en begynnelseavlönning av 1,800 kronor och en slutavlönning, efter femton år, av 2,400 kronor.

Utöver den kontanta avlöningen äga befattningshavare tillhörande läkar- och kontorspersonalen åtnjuta följande naturaförmåner:

Överläkare, hospitalsläkare, biträdande läkare och *sysslomän* äro berättigade till boställsvåning med bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid att själva bekosta armatur och lampor. Läkaren likasom sysslomannen vid Visby hospital äger däremot icke rätt till några naturaförmåner.

Bokhållare av första grad, kassörskor, bokhållare av andra grad och *skribiträden* åtnjuta bostad med möbler och sängkläder, bränsle, lyse och tvätt.

Biträdande läkare, åt vilken boställsvåning inom anstalten icke anordnats, skall erhålla bostad med möbler och sängkläder, bränsle, lyse och tvätt.

Hospitalsläkare och biträdande läkare, som medgivnas att bo utom anstaltens område, skola för mistad bostadslägenhet med bränsle och elektrisk belysning erhålla 800 kronor för år.

Bokhållare av första grad, åt vilken familjebostad inom hospitals eller asyls område upplåtits, skall, med avstående från eljest medgiven förmån av möbler, sängkläder och tvätt, till bostaden erhålla bränsle samt elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid att själv bekosta armatur och lampor.

Bokhållare av första grad, som medgivits att bo utom anstaltens område, skall icke erhålla några naturaförmåner, men i kontant ersättning därför äga att uppbära 500 kronor för år.

Överläkare, hospitalsläkare, biträdande läkare och syssloman, som på grund av sjukdom av sådan art, att han finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år i följd, skall vara skyldig att, efter medicinalstyrelsens omprövning, avstå från den honom tillkommande bostad och övriga naturaförmåner mot en kontant ersättning av, överläkare 1,500 kronor samt hospitalsläkare, biträdande läkare och syssloman 800 kronor för år.

Enligt § 24 av kungl. stadgan angående sinnessjuka den 14 juni 1901 är medgivet, att inom statens anstalter för sinnessjuka boende tjänstemän och betjäning äga, i händelse av sjukdom, att därstädes kostnadsfritt njuta den vård, varav de äro i behov och som lämpligen kan beredas dem vid vederbörande anstalt.

Bland villkoren för avlöningsförmånernas åtnjutande torde i detta sammanhang beträffande läkar- och kontorspersonal allenast behöva erinras om följande, nämligen att överläkare icke må utom hospital och asyl samt läkaren vid Visby hospital icke utom Visby stad utöva enskild praktik mot betalning utom vad rör nerv- eller sinnessjukdomar, samt

att med sysslomansbefattning icke må förenas anställning såsom sekreterare hos vederbörande hospitalsdirektion.

Till sjukvårds- och ekonomipersonal utgår, oavsett dyrtidstillägg, kontant avlöning med nedan angivna belopp, varvid dock allenast lägsta och högsta avlöning upptagits.

B e f a t t n i n g.	Lägsta avlöning. Kronor.	Högsta avlöning. Kronor.
Sjukvårdspersonal.		
<i>Manlig.</i>		
Uppsyningsman av 1:a graden	1,950	3,400
» » 2:a »	1,800	3,000
» » 3:e »	1,650	2,700
Förste skötare	1,500	2,400
Skötare	1,260	1,950
<i>Kvinnlig.</i>		
Förestånderska av 1:a graden	1,800	2,700
» » 2:a »	1,650	2,400
» » 3:e »	1,500	2,100
Första sköterska	1,140	1,650
Sköterska	960	1,380
Ekonomipersonal.		
<i>Manlig.</i>		
Maskinmästare av 1:a graden	2,100	3,400
» » 2:a »	1,800	3,000
Maskinist » 1:a »	1,500	2,400
» » 2:a »	1,380	2,100
Hantverksföreståndare av 1:a graden	1,650	2,700
» » 2:a »	1,500	2,400
Trädgårdsmästare	1,650	2,700
Befallningsman	1,650	2,700
Hantverkare	1,260	1,950
Chaufför	1,260	1,950

B e f a t t n i n g.	Lägsta avlöning. Kronor.	Högsta avlöning. Kronor.
Eldare av 1:a graden	1,260	1,950
» » 2:a »	1,020	1,650
» » 3:e »	960	1,500
Magasinsföreståndare	1,140	1,800
Föreståndare i stall, ladugård och svinstall	1,020	1,650
Post- och stadshud	1,020	1,650
Nattvakt	1,020	1,650
Manligt biträde i trädgård och jordbruk	1,020	1,650
<i>Kvinnlig.</i>		
Köksförestånderska av 1:a graden	1,500	2,100
» » 2:a »	1,380	1,950
» » 3:e »	1,140	1,650
Tvättförestånderska » 1:a »	1,260	1,800
» » 2:a »	1,140	1,650
Bageriförestånderska » 1:a »	1,140	1,650
» » 2:a »	1,020	1,500
Arbetsförestånderska	1,140	1,650
Köksförestånderskans närmaste biträde	960	1,380
Tvättförestånderskans » »	900	1,260
Bageriförestånderskans » »	900	1,260
Sömmerska och väverska	900	1,260

Beträffande sjukvårds- och ekonomipersonalen torde böra anmärkas, att antalet år från tillträdande av lägsta avlöning till uppnående av högsta avlöning är bestämt till 15 för manlig befattningshavare, undantagandes maskinmästare av 1:a graden, samt 12 för nämnda maskinmästare ävensom för kvinnlig befattningshavare.

Befattningshavare bland sjukvårdspersonalen, åt vilken anförtrots att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning, må tilldelas särskilt ansvarsarvode, som bestämmes av medicinalstyrelsen, dock högst 200 kronor för år.

För tjänstgöring å s. k. fast avdelning utgår särskilt arvode, beräknat efter 120 kronor för år.

Jämte den kontanta avlöningen är befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen, berättigad till vissa naturaförmåner.

Befattningshavare äger sålunda åtnjuta fri bostad med möbler och sängkläder. Dock må befattningshavare kunna tilldelas — gift befattningshavare av hospitalsdirektionen och ogift befattningshavare efter medicinalstyrelsens beprövande — bostadslägenhet, avsedd för familj, eller, om sådan lägenhet saknas, hyresbidrag beräknat till lägst 250 kronor och högst 500 kronor för år, allt efter tjänsteställning och hyresprisen å den ort, där befattningshavaren är placerad. Storleken av sådant hyresbidrag bestämmas av medicinalstyrelsen.

Åtnjutes familjebostad eller hyresbidrag, är rätt till möbler och sängkläder utesluten.

Med fri bostad in natura är förenad förmånen av fritt bränsle och fri elektrisk belysning, där sådan anordnats; dock att innehavare av familjebostad är skyldig att själv bekosta armatur och lampor.

Åtnjuter befattningshavare hyresbidrag, utgår till honom ersättning för bränsle och lyse enligt grunder, som av medicinalstyrelsen bestämmas.

Tjänstebeklädnad in natura må tilldelas befattningshavare enligt reglemente, som av Kungl. Maj:t fastställs. Förmånen av fri tvätt må tillkomma befattningshavare i enlighet med grunder, som medicinalstyrelsen äger bestämma.

Befattningshavare äger kostnadsfritt åtnjuta den läkarvård, som lämpligen kan beredas honom av anstaltens läkare. Har befattningshavare bostad i anstaltens hus, tillkommer sådan vård jämväl hans hustru och hemmavarande oförsörjda barn. Finner anstaltens läkare vård å offentligt sjukhus för befattningshavare erforderlig, må kostnaden för sådan vård å allmän sal bestridas utav de för anstalten anvisade medel.

Förutom de ordinarie befattningshavarna finnas vid statens sjuksjukvårdsanstalter icke-ordinarie befattningshavare, såsom predikanter,

amanuens (vid Stockholms hospital) samt sekreterare (vid hospitalsdirektionerna) ävensom extra sjukvårds- och ekonomipersonal.

Avlöningarna till såväl ordinarie som icke-ordinarie befattningshavare vid ifrågakvarande anstalter utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

* * *

En särskild ställning inom hospitalsväsendet intager *överinspektören för sinnessjukvården i riket*, vilken befattning inrättades efter beslut vid 1901 års riksdag.

Genom kungl. brev den 14 juni 1901 är förordnat, att tillsyn över att stadgans angående sinnessjuka bestämmelser rörande sjukvården varda noggrant iakttagna skall från ingången av år 1902 utövas av en utav Kungl. Maj:t, varje gång för en tid av högst fem år, förordnad överinspektör för sinnessjukvården i riket med åligganden, som finnas närmare angivna uti samma stadga. Därjämte har förklarats, att överinspektören är berättigad att åtnjuta ej mindre ett årligt arvode av 8,000 kronor, än även resekostnads- och traktamentsersättning för av honom i tjänsten företagna resor, dock icke till högre belopp än 3,000 kronor om året. Såväl omförmälda arvode som ock berörda resekostnads- och traktamentsersättning utbetalas av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Genom kungl. brev den 13 november 1908 har medgivits, att överinspektören må åtnjuta semester under en och en halv månad årligen samt att arvode till vikarie under semestern må utgå av det till överinspektörens resekostnads- och traktamentsersättning anvisade beloppet.

Överinspektören åtnjuter tillfällig löneförbättring å 1,000 kronor.

Kommitténs yttrande.

Tjänsternas placering på avlöningsskalan samt antalet befattningshavare i de olika tjänstegraderna.

Allmänna
synpunkter
vid place-
ringen på
avlönings-
skalan.

Såsom framgår av kommitténs den 3 november 1920 avgivna betänkande, delen LXII, innefattande utredning och förslag beträffande ny definitiv löne reglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk, har kommittén förutsatt, att det i nämnda betänkande framlagda förslag till avlöningsreglemente skulle successivt träda i tillämpning vid olika verk inom den civila statsförvaltningen.

Sedan sagda reglements förslag vid 1921 års riksdag blivit i allt väsentligt godkänt att tillämpas vid statsdepartementen, flertalet centrala ämbetsverk samt fångvårdsstaten, beträffande diplomatisk och konsulär personal ävensom vid statens tvångsarbetsanstalter, har kommittén ansett samma reglemente böra gälla jämväl för hospitalspersonalen. Erinras må härvid emellertid, att i den kungörelse, som angiver de verk, å vilkas befattningshavare det nya reglementet skall äga tillämpning, jämväl finnas intagna vissa speciella avlöningsbestämmelser, avseende befattningshavare vid särskilda verk. Jämväl i fråga om hospitalspersonalen torde dylika speciella bestämmelser bliva erforderliga.

* * *

De sär-
skilda tjän-
sternas
placering
m. m.

Vid uppgörandet av förslag huru ordinarie tjänster vid hospitalen borde placeras i lönegrader å den nya löneplanen (vid nu förevarande betänkande fogad såsom bilaga 2), har kommittén sökt åstadkomma ett värdesättande mellan de olika tjänsterna inbördes med hänsyn till arbetsuppgifternas art och ansvar ävensom, där sådant lämpligen kunnat ske,

likställighet mellan, å ena sidan, tjänster vid hospitalen och, å andra sidan, nyreglerade närmast jämförliga tjänster.

Vid en dylik jämförelse med befattningshavare vid andra verk har emellertid beträffande flertalet tjänstemän vid hospitalen hänsyn tagits till de särskilda förhållanden, under vilka deras tjänstgöring äger rum, samt de särskilda kvalifikationer, som måste ställas å dylika befattningshavare.

Vad nu först angår läkarpersonalen, har, för att tagas i övervägande vid fullgörande av det kommittén i förevarande ärende meddelade uppdrag, genom kungl. remiss den 20 maj 1921 överlämnats till kommittén en den 18 i samma månad daterad framställning från psykiatriska föreningen i fråga om löneförmånerna för de vid statens anstalter för sinnessjuka anställda läkare.

Läkare.

I denna framställning har föreningen till en början framhållit, hurusom svårigheterna att få läkartjänsterna vid statens sinnessjukhus besatta så småningom nått en sådan grad, att de måste anses innebära en allvarsam fara för sinnessjukvården i vårt land. I sådant hänseende anföres, bland annat, följande.

Vid 1921 års början voro av 23 hospitalsläkar- och 25 biträdande läkartjänster resp. 5 och 15 vakanta. Sådana förhållandena hittills varit, hade det visserligen varit möjligt att i stort sett hålla de underordnade läkartjänsterna besatta, men i allmänhet endast med mera tillfälliga läkarkrafter, medicine kandidater, som någon tid tjänstgjort å hospital, medan de samtidigt bedrivit studier för examen. Av vid hospitalen vid tiden för framställningens avfattande anställda läkare, som kunde förväntas ägna sig åt yrket, hade endast 11 inkommit på banan under de sista 10 åren, och av dessa hade 5 varit över 40 år vid anställningen.

Enligt föreningens mening vore det ett oavvisligt krav, att sinnessjukvården inom icke allt för långt avlägsen framtid bleve tillfredsställande ordnad, och att det antal platser bereddes, som vore nödvändigt för att giva möjligheter av tillfredsställande vård åt de sinnessjuka. Men därmed komme den nu jämförelsevis ringa omsättningen på sinnessjukhusen att ökas och antalet intagningar att med all sannolikhet uppgå

till det dubbla, vilket förhållande komme att ställa större krav på läkarkrafterna.

På grund av nämnda och i övrigt angivna förhållanden bleve det av än större vikt att se till, att en tillfredsställande rekrytering av hospitalsläkarkåren erhöles. Det vore därvid icke nog att förhållandena bleve sådana, att ett tillräckligt antal läkare, vilka som helst, kunde erhållas, utan det vore av största vikt, att också *dugliga* läkare funne med sin fördel förenligt att ägna sig åt sinnessjukvården och de därmed förbundna uppgifterna.

En bättre rekrytering av hospitalsläkarkåren vore sålunda ett livsvillkor för sinnessjukvården. Man kunde emellertid icke räkna med att läkare av enbart ideella intressen skulle ägna sig åt ett yrke, som ekonomiskt erbjöde betydligt sämre villkor än andra grenar av läkaryrket. Det gällde konkurrens inom ett fritt yrke. Förutsättningen för att sinnessjukvården skulle kunna draga till sig *dugliga* läkare i tillräckligt antal vore, att de erbjudna löneförmånerna bleve något så när jämförliga med inkomsterna inom andra grenar av läkaryrket. Hospitalsläkarkåren vore under nuvarande förhållanden ekonomiskt avsevärt sämre situerad än andra läkargrupper.

I fråga om avlöningsförmånerna för nu ifrågavarande läkare erinras av föreningen, hurusom hospitalsöverläkarna hittills haft en lön lika med tjänstemännen av tredje graden vid den centrala statsförvaltningen och därutöver förmånen av fri bostad med bränsle och lyse. 1921 års riksdag hade placerat tjänstemännen av tredje graden i lönegraden B 20 enligt det antagna nya avlöningsreglementet. Skulle överläkarna giva ersättning för naturaförmånerna efter vanliga grunder, skulle uppenbarligen en minskning i deras löneförmåner komma till stånd. De särskilda förhållanden, som vore givna med att läkarna vid hospitalen för sin tjänst nödvändigtvis måste vara bosatta å hospitalen och taga de bostäder, som följde med tjänsten, utan hänsyn till familjens behov av större eller mindre utrymme, syntes föreningen emellertid fullt motivera ett undantag, i enlighet med vad i löneregleringskommitténs betänkande den 3 november 1920 (delen LXII) sid. 60 funnes anfört. Genom att fortfarande liksom hittills för läkarna vid hospitalen medgiva förmånen av

fri bostad bleve det också möjligt att inom det fastställda löneschemat bibehålla överläkarna vid en lönestandard jämförlig med den de förut intagit.

Vad som borde betonas, vore emellertid, att den nuvarande lönestandardens icke visat sig tillräcklig att till hospitalen locka ens ett tillräckligt antal, än mindre mera dugliga läkare. För att nå detta vore det säkerligen nödvändigt att tillerkänna överläkarna ett extra arvode, som lämpligen syntes kunna sättas till 2,000 kronor för de större hospitalen och 1,500 kronor för de mindre. Detta närmast för att i någon ringa mån kompensera de inkomster, en duglig läkare kunde vinna genom praktik.

Lönerna för de underordnade läkarna borde givetvis avvägas där-
efter. För hospitalsläkargraden syntes sålunda en placering i lönegrad B 17 vara lämplig. Biträdande läkare, som för närvarande åtnjöte en endast obetydligt högre avlöning än såsom extra läkare tjänstgörande medicine kandidater, syntes föreningen lämpligen bära placeras i lönegrad B 14. Allt detta under förutsättning att även dessa läkare komme i åtnjutande av fria naturaförmåner.

De begärda lönevillkoren för läkarna vid hospitalen vore — fortsätter föreningen — högre än för statens tjänstemän i allmänhet i motsvarande grad. Detta finge emellertid i viss mån sitt berättigande i den långa och dyrbara läkarutbildningen; och det nödvändiggjordes av, att det här gällde konkurrens inom ett fritt yrke, där endast ett mindretal hade statsanställning och där endast den relativt lilla hospitalsläkargruppen jämte ett fåtal andra läkartjänstemän vore för sin inkomst mera uteslutande hänvisade till lön.

Vad psykiatriska föreningen sålunda anfört synes löneregleringskommittén bära vinna ett visst beaktande vid hospitalsläkarkårens införande i det nya avlöningssystemet. Kommittén har vid ett föregående tillfälle ansett sig bära särskilt framhålla vikten av att de med dryga kostnader för statsverket uppförda och bekostade hospitalen beredas möjlighet att åt de sjuka, för vilka de äro avsedda, lämna den bästa vård,

vilket naturligen måste stöta på stora svårigheter, då det fastställda antalet läkartjänster icke kunna hållas till fullo besatta.

Ett förhållande, som tillvinner sig särskild betydelse vid det nya avlöningssystemets tillämpande på nu ifrågavarande kår, är att befattningshavarna enligt gällande stat njuta förmånen av fri bostad med värme och elektrisk belysning, en förmån, som med hänsyn till de synnerligen goda bostäderna måste skattas hög. Skulle för denna förmån ersättning lämnas av de högre befattningshavarna bland läkarna — överläkarna — komme dessa i en icke obetydligt sämre ställning än den nuvarande.

Överläkare. På denna grund anser kommittén sig böra föreslå, att överläkarna bibehållas vid sin rätt uti nyssberörda hänseende och placeras, överläkarna vid de större hospitalen i lönegraden B 19 och vid de mindre i B 18, men — med hänsyn till bostadsförmånen — med pensionsunderlagen och därå grundade pensionsavgifter efter närmast högre klasser.

Hospitalsläkare och biträdande läkare. De nuvarande hospitalsläkartjänsterna synas, med ett i det följande nämnt undantag, böra, med betecknande såsom tillhörande 1:a (högsta) klass, hänföras till lönegraden B 18, men utan rätt till fria naturaförmåner.

Biträdande läkarna, som nu efter uppfyllandet av vissa villkor förordnas att tills vidare innehava sina befattningar, avlönas, såsom förut anförts, med 5,000 kronor jämte fria bostadsförmåner; är sådan läkare förordnad på viss tid, utgår den kontanta avlöningen endast med 4,500 kronor.

Genom kungl. kungörelse den 17 december 1915 angående villkor för behörighet till vissa civila läkarbefattningar är förordnat, att för behörighet till befattning såsom läkare vid statens anstalter för sinnessjuka, vare sig med fast anställning eller med förordnande tills vidare, erfordras bland annat att under minst tre år hava tjänstgjort som läkare vid statsanstalt för sinnessjuka eller därmed jämförlig sinnessjukanstalt och att därvid hava visat sig vara ägnad för läkarbefattning vid sinnessjukvården.

Innehavare av biträdande läkarbefattningar med förordnande tills vidare äro alltså i sinnessjukvård väl utbildade läkare; och då deras

göromål i stort sett sammanfalla med dem, som tillkomma hospitalsläkare, nämligen att närmast under överläkaren handhava sjukvården å viss avdelning, synes det kommittén, att dessa läkares benämning bör förändras till hospitalsläkare av 2:a klass och att de såsom ordinarie tjänstemän böra hänföras till lönegraden B 16, men utan rätt till fria naturaförmåner.

Läkare, som icke innehar föreskriven behörighet att erhålla ordinarie befattning, skulle givetvis avlönas såsom icke-ordinarie befattningshavare enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Befattningarna som överläkare vid Stockholms hospital samt Uppsala hospital och asyl äro — såsom i det föregående anförts — förenade med professor i psykiatri vid karolinska institutet resp. Uppsala universitet, och med överläkarbefattningen vid Lunds hospital och asyl är förbunden skyldighet att undervisa i nämnda vetenskap vid Lunds universitet.

Vissa med akademiska läraresysslor förenade överläkar-tjänster.

1918 års lagtima riksdag har i sin skrivelse den 15 juni 1918 nr 414 beträffande dessa kombinationer av tjänster anført, att i fråga om de nu förenade befattningarna som överläkare vid Stockholms hospital och professor i psykiatri vid karolinska institutet i en motion hemstälts om skrivelse till Kungl. Maj:t dels om närmare utredning beträffande avlöningsförmånerna för nämnda befattningshavare och dels om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill nämnda utredning kunde giva anledning. I likhet med motionären ansåg även riksdagen skäl kunna anföras för en utredning i förevarande avseende; i så fall syntes denna utredning böra ske i sammanhang med den utredning beträffande motsvarande befattningar vid universiteten i Uppsala och Lund, som löneregleringskommittén i sitt i ärendet avgivna utlåtande ansett böra komma till stånd och i vilket avseende någon erinran från vederbörande departementschefs sida ej framstälts.

Sedan sistberörda ärende blivit remitterat till medicinalstyrelsen och medicinska fakulteten i Lund framlagt förslag om förändring av lärarbefattningen i psykiatri vid Lunds universitet till en professor i nämnda ämne, har medicinalstyrelsen, enligt vad kommittén har sig bekant, i skrivelse till Konungen den 22 januari 1921 — med förmälan

att styrelsen under visst angivet förbehåll icke hade något att erinra mot den av medicinska fakulteten föreslagna ändringen — framhållit, att huvudavlöningen till samtliga ifrågavarande befattningar borde utgå i form av överläkarlön och vederbörande professur avlönas med ett arvode. Den administration och de ekonomiska ärenden av mångfaldigt slag, vilka åläge överläkarna vid hospitalen, vore nämligen enligt medicinalstyrelsens uppfattning av den vikt och betydelse att med hänsyn till hospitalens intressen huvudvikten måste läggas vid anställningen såsom överläkare, desto mer som överläkarna måste vara boende inom anstalterna och de för dem anvisade bostäderna inginge i de för överläkarna fastställda avlöningsförmånerna. Beträffande storleken av de arvoden, som borde tillerkännas innehavarna av resp. professorer, ansåg medicinalstyrelsen något yttrande icke påfordras från styrelsens sida utan syntes detta styrelsen vara en angelägenhet, som det tillkomme vederbörande universitetsmyndigheter att utreda.

I likhet med medicinalstyrelsen anser kommittén, att avlöningen till de förenade befattningarna bör utgå i form av lön jämte bostadsförmån för överläkarbefattningen och arvode för professuren, varvid avlöningen för överläkarbefattningen bör utgå enligt lönegraden B 19. Stockholms hospital har visserligen endast 255 platser, men med hänsyn till den mycket livliga omsättningen av sjuka, för år 1919 uppgående till över 100 %, synes avlöningen för överläkarbefattningen därstädes böra utgå med samma belopp som för överläkare vid de största hospitalen.

Vad beträffar storleken av de arvoden, som må böra utgå till innehavarna av resp. professorer, torde denna fråga få ankomma på yttrande av den av Kungl. Maj:t genom beslut den 3 december 1920 tillsatta kommittén för utredning rörande ny definitiv löne reglering för befattningshavare vid rikets universitet m. m., vadan något förslag i sistnämnda hänseende från 1902 års löne regleringskommittés sida icke torde vara erforderligt.

Överläkar-
befattningen
vid Nykö-
pings
hospital.

Överläkarbefattningen vid Nyköpings hospital med ett antal platser av 206 är för närvarande avlönad med 7,500 kronor jämte ålderstillägg eller samma belopp, som är fastställt för överläkare vid de stora hospi-

talen, beroende på att vid hospitalet icke finnes någon underordnad läkarbefattning. Det synes emellertid kommittén, att med de avlöningsförmåner, som kommittén föreslagit för överläkare av 2:a klass, dessa böra vara tillräckliga för nämnda befattning.

Vid Härnösands hospital med ett platsantal av 269 finnas för närvarande anställda en överläkare och en hospitalsläkare; att den underordnade läkaren kommit att utgöras av en hospitalsläkare i stället för en biträdande läkare läser haft sin orsak i de särskilda svårigheterna att få läkarbefattningarna vid de norrländska hospitalen besatta. Med den ändring av biträdande läkarbefattningarna, kommittén här ovan föreslagit, synes nu ifrågavarande läkarbefattning böra klassificeras som hospitalsläkare av 2:a klass.

Hospitalsläkartjänsten vid Härnösands hospital.

Under det att biträdande läkare för närvarande har en kontant avlöning å stat av 5,000 kronor utan ålderstillägg, men med rätt till naturaförmåner, åtnjuter läkaren vid Visby hospital en kontant avlöning av 5,500 kronor jämte ålderstillägg å 600 kronor efter fem år, men icke några naturaförmåner.

Läkaren vid Visby hospital.

Kommittén har ansett läkaren vid Visby hospital skäligen kunna, vid befattningens inpassande i det nya lönesystemet, placeras i lönegraden B 16 eller samma lönegrad som hospitalsläkare av 2:a klass.

Såsom kommittén tänkt sig läkarpersonalens placering i olika lönegrader, skulle, vad *överläkarna* angår, i 1:a klass komma de, som för närvarande i kontant begynnelseavlöning hava 7,500 kronor (jämte 600 kronor i ålderstillägg), med frånräknande av överläkartjänsten vid Nyköpings hospital, men med tillförande, av angiven anledning, av den vid Stockholms hospital, alltså tillhoppa ett antal av 11.

Antal läkare av olika kategorier.

Till 2:a klass skulle höra de, som för närvarande i kontant begynnelseavlöning hava 7,000 kronor, jämte överläkartjänsten i Nyköping, alltså 4.

Antalet *hospitalsläkare av 1:a klass* skulle bliva lika med nuvarande antal hospitalsläkare med frånräknande av tjänsten vid Härnösands

hospital, alltså 21, antalet *hospitalsläkare av 2:a klass* lika med nuvarande antal biträdande läkare med tillägg av dels en från och med år 1922 vid Lunds hospital och asyl tillkommande biträdande läkare dels ock hospitalsläkartjänsten i Härnösand, alltså 27.

Härtill skulle slutligen komma *läkartjänsten vid Visby hospital*.

Angående *överinspektören* för sinnessjukvården i riket och avlöningsförhållandena för honom avgiver kommittén särskilt skriftligt utlåtande.

*Kontorspersonalen.
Sysloman.*

I det föregående äro omförmälda de avlöningsförmåner, som, obräknat dyrtidstillägg, för närvarande tillkomma vid hospital och asylers anställda *sysloman*.

Föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har i sin senaste framställning i ämnet den 25 maj 1921 hemställt, att — fränsett syslomanen vid de små anstalterna i Visby och Malmö — syslomanen måtte indelas i tre avlöningsgrupper, tillhörande resp. 16:e, 15:e och 14:e lönegraderna inom avdelningen B i den löneplan, som finnes intagen uti § 9 av det vid 1921 års riksdag antagna avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk.

Till den högsta avlöningsgruppen — sysloman av klass 1 — skulle hänföras de, som äro anställda vid anstalter med patientantal överstigande 1,200;

till den andra gruppen — klass 2 — sysloman vid anstalter med patientantal understigande 1,200, men överstigande 500;

till den tredje gruppen — klass 3 — sysloman vid anstalter med patientantal understigande 500, men överstigande 200.

Följande tabell utvisar, huru, enligt föreningens mening, anstalterna skulle fördelas på de särskilda klasserna; varvid för varje anstalt angivas belöpande utgifter år 1920, dyrtidstillägg ej inräknade:

Klass 1 (2 st.).

Uppsala hospital och asyl	.....	kronor	2,277,221: 24
Lunds	» » »	»	2,319,909: 84

Klass 2 (7 st.).

Vänersborgs hospital och asyl	kronor	1,630,416: 09
Västerviks hospital	»	1,413,114: 89
Säters »	»	1,514,677: 12
Kristinehamns »	»	1,591,958: 31
Strängnäs »		(ej då ännu belagt)
Vadstena hospital och asyl	kronor	1,227,633: 14
Östersunds hospital	»	1,208,124: 24

Klass 3 (6 st.).

Växiö hospital	»	846,493: 96
Piteå hospital och asyl	»	837,957: 39
Göteborgs hospital	»	959,817: 66
Härnösands »	»	435,301: 29
Stockholms »	»	769,650: 97
Nyköpings »	»	384,978: 42

Mot denna klassindelning har löneregreringskommittén ej något att erinra.

Att, såsom föreningen hemställt, hänföra de särskilda klasserna till 16:e, 15:e och 14:e lönegraderna inom avdelningen B i förenämnda löneplan, kan kommittén emellertid ej tillstyrka utan anser till fyllest, att de hänföras till resp. 15:e, 14:e och 13:e lönegraderna.

Det må i detta hänseende erinras, hurusom i den centrala statsförvaltningen endast ett mindretal av nuvarande andra normalgradens tjänstemän hänförts till 16:e lönegraden, under det att det stora flertalet upptagits i 15:e lönegraden. Kamrerarna vid det stora centralfängelset å Långholmen och vid den betydande tvångsarbetsanstalten vid Svartsjö hava upptagits i 14:e lönegraden.

För sysslomannen vid Visby hospital är i nu gällande stat upptaget allenast ett arvode, 2,000 kronor. Han torde fortfarande böra hänföras till icke-ordinarie befattningshavare och hans åvlöning bestämmas i den för dylika befattningshavare blivande ordning.

Vad Malmö asyl beträffar, är redan i det föregående erinrat, att den är avsedd att indragas och att där ej finnes någon ordinarie kontorspersonal.

Föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har i omförmälda framställning ånyo upptagit sysslomännens vid flera föregående tillfällen framförda önskemål att få sin tjänstetitel förändrad till »hospitalsintendent».

Frågan därom var upptagen i kommitténs betänkande den 24 april 1918 (delen LVII). Kommittén omnämnde då (sid. 126), att flertalet hospitalsdirektioner avstyrkt denna titelförändring, medicinalstyrelsen likaså. För egen del fann kommittén några bärande skäl till förändringen ej anförda och ansåg därför titeln syssloman böra bibehållas.

Under erinran om vad sålunda förekommit överlämnar kommittén till Kungl. Maj:ts prövning, huruvida skälig anledning numera må anses förefinnas för ändring av den gamla titeln å ifrågavarande befattning.

Föreningen har uti sin ifrågavarande framställning, vilken genom kungl. remiss den 1 juni 1921 överlämnats till kommittén för att tagas i övervägande vid fullgörande av det kommittén meddelade uppdraget att avgiva utlåtande angående hospitalspersonalens avlöningsförhållanden, även erinrat om sin underdåniga skrivelse den 22 februari 1921 med hemställan om tillfällig löneförbättring för sysslomännen för år 1921, vilken hemställan — avstyrkt av löneregleringskommittén med hänsyn till den kommittén anbefallda utredningen angående ny definitiv löne-reglering för befattningshavare vid statens hospital och asyler — ej för-anledde någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. I sin nu förevarande fram-ställning har föreningen begärt, att nyssberörda hemställan måtte tagas under förnyad omprövning i och för förslag till 1922 års riksdag rörande tillfällig löneförbättring för sysslomännen.

Att nu samtidigt därmed att, efter nämnda utrednings verkställande, förslag framlägges rörande ny definitiv löne-reglering för personalen vid statens hospital och asyler, återupptaga spørsmålet om tillfällig löneför-bättring för den nämnda särskilda kategorien av ifrågavarande personal anser kommittén icke kunna eller böra ifrågakomma.

Bokhållare.

Vid 1918 års lagtima riksdag blevo å ordinarie stat uppförda jäm-väl bokhållarbefattningar vid hospitalen. Befattningarna uppdelades i två lönegrader, bokhållare av första (högsta) grad och bokhållare av

andra (lägsta) grad. Befattning av första grad var avsedd för man, befattning av andra grad var enligt staten avsedd att i regel innehavas av kvinna. Avlöningsförmånerna finnas angivna i det föregående.

För att antagas till *bokhållare av högsta lönegraden* skulle vederbörande hava avlagt realskoleexamen med överbetyg i ämnena svenska språket och matematik eller ock studentexamen med betyget godkänd i dessa ämnen. Den, som antoges till *hospitalsbokhållare av högsta graden*, borde emellertid förutom avlagd skolexamen hava genomgått en tvåårig kurs vid av staten understödd handelsskola eller ock på annat sätt hava förvärvat motsvarande utbildning.

Bokhållare av lägsta graden, såväl som *kassörskor*, borde hava avlagt minst realskoleexamen eller ock avgångsexamen från statens normalskola för flickor i Stockholm eller med denna i fråga om kompetensvärdet av avgångsbetyg jämnställd skola samt dessutom hava genomgått minst en ettårig kurs vid handelsskola eller ock på annat sätt förvärvat motsvarande utbildning.

Bokhållare av högsta graden (13) skola finnas vid samtliga hospital undantagandes dem i Nyköping, Visby och Härnösand.

Bokhållare av andra grad äro till antalet 8 och finnas vid hospitalen i Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Västervik, Lund, Vänersborg, Kristinehamn och Säter.

Föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har i sin förenämnda framställning hemställt, att samtliga bokhållartjänster vid hospitalen måtte placeras i löneplan för manliga tjänstemän samt att kompetensfordringarna för bokhållare av andra graden måtte ändras till överensstämmelse med de för bokhållare av första graden fastställda.

I detta hänseende har föreningen anfört, att hitintills bokhållartjänsterna av andra graden i allmänhet uppehållits av män, av vilka några kvarstått från gammal stat, andra åter förordnats vid inträffande vakanser. Då — enligt föreningens mening — andre bokhållaren, vid förfall för förste bokhållaren, många gånger kunde behöva fungera såsom sysslomannens ställföreträdare, och det vore önskvärt att duglig andre bokhållare kunde befordras till förste bokhållare och syssloman, ansåge

föreningen angeläget, att ifrågavarande befattningar alltjämt komme att innehavas av män.

Då löneregleryskommittén i sitt betänkande den 24 april 1918 tillstyrkte den av medicinalstyrelsen föreslagna uppdelningen av bokhållarbefattningarna i två grader, av vilka den lägst avlönade var avsedd att kunna innehavas av kvinna, betonade kommittén, att en stor del av arbetet med bokföringen av hospitalens räkenskaper syntes vara av beskaffenhet att med fördel kunna utföras av kvinnor.

Att nu så kort tid därefter tillstyrka, att, med ändring av nu gällande föreskrift, samtliga bokhållartjänster av lägsta graden skola avses för män, kan kommittén ej, men har kommittén ansett, att, för möjliggörande av befattningarnas besättande, efter sig företeende omständigheter, med män eller kvinnor, i tjänsteförteckning bör upptagas lönegrad för män resp. kvinnor, i vad ifrågavarande befattningar angår.

Förenämnda förening har ansett bokhållarbefattningar i nuvarande första eller högsta graden böra i den nya löneplanen placeras i B 9, och bokhållarbefattningarna av lägsta graden i B 6.

Kommittén kan ej tillstyrka högre placering än att bokhållare av nuvarande högsta graden hänföras till B. 8 — motsvarande vid kommunikationsverken placeringen av manlig postexpeditör, förrådsbokhållare vid telegrafverket samt manlig kontorsskrivare vid statens järnvägar och vattenfallsverk — ävensom att manlig bokhållare av nuvarande lägsta graden vid hospitalen placeras, under benämning *manligt kameralbiträde*, i B. 4, motsvarande placeringen av manliga kontorsbiträden vid statens järnvägar och vattenfallsverk.

Kvinnlig innehavare av dylik befattning torde under benämning *kvinnligt kameralbiträde* böra hänföras till C 3 i förenämnda reglemente, motsvarande, vad avlöningsbeloppen angår, kanslibiträden vid kommunikationsverken.

Det torde böra erinras, att benämningen »kameralbiträde» är hämtad från tjänsteförteckningen vid det av 1921 års riksdag antagna avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk, i vad förteckningen angår riksbanken och riksgäldskontoret.

Beträffande kassörskor och kvinnliga skrivbiträden, vilkas befattningar även upptogos å ordinarie stat vid 1918 års lagtima riksdag, anföres i meranämnda förenings framställning, att de för närvarande åtnjöte samma kontanta löner som kvinnliga biträden av resp. 3:e och 2:a graderna inom den övriga civila statsförvaltningen samt dessutom möblerad bostad med lyse och värme.

*Kassörskor.
Skrivbiträden*

I det föregående äro avlöningsförmånerna angivna.

Föreningen har såsom sin mening uttalat, att, därest å blivande löner avdrag skulle ske för nämnda naturaförmåner, kassörskor och skrivbiträden med hänsyn därtill borde placeras i närmast högre lönegrad än bemälda biträden inom den övriga civila förvaltningen, vilka av 1921 års riksdag hänförts till 5:e resp. 3:e lönegraden, avdelningen C, i förenämnda avlöningsreglemente.

Under erinran att kassörskor finnas vid alla hospital, undantagandes Visby, (alltså till ett antal av 15) samt att skrivbiträden finnas vid flertalet hospital (12), men ej vid Nyköpings, Visby, Härnösands och Piteå, och att skrivbiträdena i första hand äro avsedda för överläkareexpeditionerna, men att, i den mån tiden medgiver, deras arbetskraft även kan tagas i anspråk för arbetet å sysslomanskantoren, får löneregleringskommittén tillkännagiva såsom sin uppfattning, att det bör vara till fyllest att placera kassörskorna i C 5 och skrivbiträdena, under benämning *kanslibiträden*, i C 3.

I nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka äro under sjukvårdspersonalen upptagna uppsyningsmän av tre grader, förestånderskor likaledes av tre grader, förste skötare och skötare samt första sköterskor och sköterskor. Avlöningsförmånerna angivas i det föregående.

*Sjukvårds-
personal.*

Vad angår antalet av nämnda befattningshavare, är detsamma i reglementet bestämt för uppsyningsmän och förestånderskor, varemot för de övriga antalet bestämmes av Kungl. Maj:t på framställning av medicinalstyrelsen.

I sitt betänkande (delen LXII) angående statsdepartement och centrala ämbetsverk erinrade kommittén (sid. 45—46), hurusom för kom-

munikationsverken var ur angivna synpunkter föreskrivet, att antalet befattningar i vissa lägre lönegrader bestämmes av Kungl. Maj:t, men att dessa synpunkter enligt kommitténs mening icke kunde anläggas, då det gällde personalen vid centralförvaltningen i övrigt. Kommittén såg ingen anledning, varför ej där fortfarande borde kunna tillämpas hittillsvarande anordning, varigenom inrättande av nya tjänster och i förekommande fall indragning av gamla, i samtliga grader — sålunda även de lägre — underställas ej blott Kungl. Maj:ts utan även riksdagens prövning. Vad sålunda sagts syntes kommittén jämväl i allmänhet äga tillämpning i fråga om verk, vilka antingen helt eller delvis vore att hänföra till den lokala förvaltningen.

Kommitténs uppfattning i nämnda hänseende vann Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, även vid behandlingen av de 1921 års riksdag förelagda frågorna om fångvårdsstaten och statens tvångsarbetsanstalter.

Det synes kommittén, att samma förfarande bör utan olägenhet kunna komma i tillämpning beträffande all ordinarie personal vid statens hospital och asyler, allrahelst efter det beslut av 1921 års riksdag fattats om budgetårets omläggning.

Uppsynings-
män och
förestånderskor.

I framställning till löneregleringskommittén, daterad den 8 juni 1921, har hospitalens uppsyningspersonals förening hemställt, *dels* att nuvarande 3:e (lägsta) gradens uppsyningsmans- och förestånderskebefattningar måtte indragas och befattningshavare tillhörande denna grad överföras till 2:a graden, *dels* att 2:a gradens uppsyningsmän och förestånderskor måtte överföras till 1:a (högsta) graden, *dels* att uppsyningsmän av 1:a graden måtte uppföras i 9:e lönegraden och uppsyningsmän av 2:a graden i 8:e lönegraden enligt kommunikationsverkens löneplan avdeln. A (motsvarande samma lönegrader avdeln. B enligt det vid 1921 års riksdag antagna avlösningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk) *dels ock* att förestånderskor av 1:a graden måtte uppföras i 6:e lönegraden samt förestånderskor av 2:a graden i 5:e lönegraden enligt kommunikationsverkens löneplan avdeln. B (mot-

svarande 7:e resp. 6:e lönegraden avdeln. C enligt nyssberörda vid 1921 års riksdag antagna avlöningsreglemente).

Föreningen har ansett uppsyningsmän vid hospitalen böra jämnställas med lokomotivmästare vid statens järnvägar, linjemästare vid telegrafverket och kronohäktesföreståndare vid fångvårdsstaten.

Kommittén vill för sin del tillstyrka, att för såväl uppsyningsmän som förestånderskor vid hospitalen bestämmas allenast två tjänsteklasser, uppsyningsmän och förestånderskor av 1:a klass samt uppsyningsmän och förestånderskor av 2:a klass, men anser kommittén till fyllest, om uppsyningsmän av 1:a klass hänförs till lönegraden B 7 och uppsyningsmän av 2:a klass till B 5 i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk och att förestånderskor av 1:a klass hänförs till C 6 och förestånderskor av 2:a klass till C 4 i samma avlöningsreglemente.

Vad de nuvarande uppsyningsmans- och förestånderskebefattningarna angår, anser kommittén sig böra hemställa, att, såsom redan förut varit i fråga, en uppsyningsmansbefattning vid Växiö hospitals manliga sjukavdelningar uppflyttas från nuvarande andra grad till blivande 1:a klass och därigenom i detta hänseende likställes med enahanda befattning vid samma hospitals kriminalavdelning, ävensom att, med bifall till en av nuvarande innehavaren hos kommittén gjord, av vederbörande överläkare tillstyrkt framställning, en förestånderskebefattning likaledes vid Växiö hospital uppflyttas från nuvarande andra grad till blivande 1:a klass. Likaledes synes det kommittén, att en uppsyningsman och en förestånderska vid Göteborgs hospital, vilka för närvarande tillhöra 2:a graden, böra uppföras i 1:a klassen. Detta hospital med ett platsantal av sammanlagt 355 har ett femtiotal platser avsedda för sjuka av första betalningsklassen, vilket medför ett ökat arbete för nämnda befattningshavare. Vid Piteå hospital och asyl uppgår platsantalet till 370, vilket synes berättiga, att en uppsyningsman och en förestånderska därstädes ävenledes uppflyttas från nuvarande andra graden till 1:a klass.

I övrigt skulle, enligt vad kommittén håller före, uppsyningsmans- resp. förestånderskebefattningarna av nuvarande andra och tredje graderna sammanföras med varandra till resp. 2:a klass.

Vid godkännande av kommitténs mening skulle antalet bliva:

av uppsyningsmän av 1:a klass	18
» » » 2:a »	16
» förestånderskor » 1:a »	17
» » » 2:a »	26

*Förste skö-
tare resp.
sköterskor.
Skötare och
sköterskor.*

Beträffande därefter förste skötare och första sköterskor samt skötare och sköterskor har från svenska hospitalspersonalens förbund, jämväl genom dess representant inför kommittén sjukskötaren W. Svensson, föreslagits, att nämnda grupper skulle sammanslås under benämningarna »skötare» och »sköterskor» — med placering skötare i lönegraden B 5 och sköterskor i lönegraden C 3 i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk. Detta skulle enligt förbundets mening vara lyckligare såväl för personalen som ur ren sjukvårdssynpunkt.

Mot detta förslag har i ett flertal skrifter inlagts en bestämd gensaga från hospitalens förste skötarpersonals förening; och har denna förening till kommittén överlämnat yttranden i ämnet från de allra flesta överläkarna vid hospitalen, vilka avstyrkt den ifrågasatta sammanslagningen. Bland dessa yttranden är även ett av överläkaren Lauritzen, vilken ock muntligen inför kommittén vidhållit sitt avstyrkande.

För sin del anser sig kommittén ej kunna förorda förslaget om de båda gruppernas sammanslagning. En sådan sammanslagning skulle nämligen förutsätta, att all sjukvårdspersonal bereddes den grundligare utbildning, som fordras av den högre gruppen, och detta skulle med hänsyn till den raska omsättningen av denna personal vara ett obehövt och rätt så kostsamt arbete. Enligt vad kommittén inhämtat, strävar man att i sinnessjukvården få personer anställda, som vunnit utbildning i vård av kroppsligt sjuka, och med styrka framhålles fördelen av anställandet av en så utbildad personal. Att få all sjukvårdspersonal utbildad vid sjukhus för kroppsligt sjuka skulle dock säkerligen medföra synnerligen betydande hinder och kostnader.

Kommittén finner alltså ej anledning att föreslå rubbning i den vid 1918 års lagtima riksdag godkända uppdelningen av ifrågavarande

tjänstekategorier, men vill hemställa, att benämningarna förste skötare och första sköterskor utbytas mot »överskötare» och »översköterskor»; och anser kommittén överskötare böra hänföras till lönegraden B 4, skötare till B 2, översköterska till lönegraden C 3 och sköterska till C 2 i förenämnda reglemente för statsdepartement m. fl. verk.

Enligt 13 § i nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen kan, såsom förut är omnämnt, ett särskilt ansvarsarvode tilldelas befattningshavare bland sjukvårdspersonalen, åt vilken ombetrotts att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning. Detta ansvar synes kommittén böra utan särskilt arvode tillhöra den överskötare resp. översköterska, i vars åligganden detta uppdrag ingår.

I den tjänsteförteckning, som av kommittén nu föreslås beträffande personalen vid statens hospital och asyler, är antalet av nu ifrågavarande sjukvårdspersonal i de särskilda grupperna lika som för närvarande, alltså överskötare (= nuvarande förste skötare) 131, översköterskor (= nuvarande första sköterskor) 191, skötare 672, sköterskor 761.

I nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka äro under ekonomipersonalen uppförda såsom ordinarie följande befattningshavare: *Ekonomipersonalen.*

maskinmästare av 2 grader,
 maskinister » » »
 hantverksföreståndare av 2 grader,
 trädgårdsmästare,
 befallningsmän,
 köksförestånderskor av 3 grader,
 tvättförestånderskor av 2 grader,
 bageriförestånderskor » » »
 arbetsförestånderskor,
 hantverkare,
 chaufförer,

eldare av 3 grader,
 magasinsföreståndare,
 föreståndare i stall, ladugård och svinställ, post- och stadsbud,
 nattvakter samt manliga biträden i trädgård och jordbruk,
 köksförestånderskornas närmaste biträden,
 tvättförestånderskornas » »
 bageriförestånderskornas » »
 sömmerskor och väverskor.

Beträffande den kontanta avlöningen kunna nämnda befattningshavare uppdelas i följande särskilda grupper uppifrån och ned:

manliga:

- 1) maskinmästare av 1:a graden,
- 2) » » 2:a »
- 3) hantverksföreståndare av 1:a graden, trädgårdsmästare och befallningsmän,
- 4) maskinister av 1:a graden och hantverksföreståndare av 2:a graden,
- 5) maskinister av 2:a graden,
- 6) hantverkare, chaufförer och eldare av 1:a graden,
- 7) magasinsföreståndare,
- 8) eldare av 2:a graden, föreståndare i stall, ladugård och svinställ, post- och stadsbud, nattvakter samt manliga biträden i trädgård och jordbruk;
- 9) eldare av 3:e graden;

kvinnliga:

- 1) köksförestånderskor av 1:a graden,
- 2) » » 2:a »
- 3) tvättförestånderskor av 1:a graden,
- 4) köksförestånderskor av 3:e graden, tvättförestånderskor av 2:a graden, bageriförestånderskor av 1:a graden och arbetsförestånderskor,
- 5) bageriförestånderskor av 2:a graden,
- 6) köksförestånderskornas närmaste biträden,
- 7) tvättförestånderskornas och bageriförestånderskornas närmaste biträden samt sömmerskor och väverskor.

Vad angår ekonomipersonalen, hava åtskilliga önskemål i avseende å avlöningsförhållandena framstälts såväl från personalsammanslutningar som från särskilda befattningshavare.

Så har en genom kungl. remiss den 8 december 1920 till kommittén överlämnad framställning föreningen för maskinmästare och maskinister vid statens hospital föreslagit, att vid blivande löneroglering vid statens anstalter för sinnessjuka lönerna till maskinister och maskinmästare måtte utgå enligt kommunikationsverkens löneroglering av den 19 juni 1919 med följande lönegrader:

Manliga befattningshavare.

Maskinmästare och maskinister.

maskinist av 2:a graden lönegrad A 7 (d. v. s. = förste maskinist vid statens vattenfallsverk),

maskinist av 1:a graden lönegrad A 9 (= lokomotivmästare, andre maskinist å ångfärja),

maskinmästare av 2:a graden lönegrad A 11 (= övermaskinist å Köpenhamnsfärjan),

maskinmästare av 1:a graden lönegrad A 12 (= övermaskinist å Sassinizfärjan).

Utan att i minsta mån vilja förringa betydelsen för hospitalen av ifrågavarande befattningshavare och deras uppgifter, anser kommittén emellertid den av föreningen framställda begäran om jämnställdhet med förenämnda befattningshavare vid statens järnvägar och vattenfallsverk synnerligen överdriven.

Kommittén kan för sin del ej tillstyrka högre placering än att i vederbörande löneplan i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk maskinmästare av 1:a (högsta) klass — 9 till antalet — sättas i lönegraden B 7, maskinmästare av 2:a klass — 5 — i B 6 samt maskinister av 1:a klass i B 5 och maskinister av 2:a klass i B 4.

Innan kommittén ingår på frågan om antalet maskinister och deras fördelning på de två särskilda klasserna, må här erinras om följande vid 1921 års riksdag behandlade och i vissa delar till kommittén remitterade ärende.

I underdånig skrivelse den 31 augusti 1920 hade medicinalstyrelsen — med föranledande av framställningar från en del hospitalsdirektioner — hemställt om vissa ändringar i avseende å det antal befattningshavare, som finnes upptaget i gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka. I enlighet med styrelsens förslag gjorde Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1921 års riksdag hemställan om nämnda ändringar.

Vissa av de riksdagen förelagda förslagen blevo godkända; beträffande andra däremot framhöll riksdagen i skrivelse den 17 juni 1921 (nr 5 A), att med hänsyn till att av medicinalstyrelsen framlagt förslag om lönereglering för hospitalpersonalen för det dåvarande vore under 1902 års löneregleringskommittés prövning, vilken prövning antogs komma att slutföras under år 1921, riksdagen icke funnit skäl föreligga att biträda förslagen om vissa befattningshavares uppförande å ordinarie stat eller uppflyttning i högre lönegrad.

Detta gällde uppförande å ordinarie stat av en extra maskinist av andra graden vid Östersunds hospital och en extra hantverksföreståndare av samma grad vid Göteborgs hospital samt uppflyttande i högre lönegrad av en maskinist vid Nyköpings hospital och en hantverkare och en eldare vid Lunds hospital.

Genom kungl. remiss den 9 september 1921 överlämnades nämnda ärende i nyssberörda delar till kommittén för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det kommittén lämnade uppdraget att avgiva utlåtande rörande hospitalspersonalens avlöningsförhållanden.

I sin ovaunämnda skrivelse den 31 augusti 1920 anförde medicinalstyrelsen i de hänseenden, om vilka nu närmast är fråga, hurusom hospitalsdirektionen i Östersund hemställt, att en extra maskinist av andra graden, vilken anställts i samband med genomförande av åtta timmars arbetsdag för ekonomipersonalen, måtte uppföras på ordinarie stat; att hospitalsdirektionen i Nyköping hemställt, att befattningen såsom maskinist av andra graden vid därvarande hospital måtte överföras till första graden, enär de med nämnda befattning förenade avlöningsförmåner vore lägre än de, som tillkomme den darsammastädes anställda smeden, d. v. s. hantverksföreståndares av 2:a graden, och dessa befattningsha-

vare syntes böra vara åtminstone jämnställda i avlöningshänseende, då maskinisten på sätt och vis vore förman för smeden; samt att direktio- nen för Lunds hospital och asyl hemställt, att en eldare av första graden måtte uppflyttas till maskinist av andra graden, enär den befattning, nämnde eldare innehade, vore förenad med sådana göromål, som i regel tillkomme maskinist av andra graden.

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt bifall till dessa framställningar.

Efter inhämtande av vidare upplysningar dels om det stadigva- rande behovet av omförmälda maskinistbefattning vid Östersunds hospi- tal och om den nämnda eldarens vid Lunds hospital och asyl tjänste- ställning och göromål, dels ock att vid Nyköpings hospital ej finnes någon maskinmästare och ej heller annan maskinist än den nu ifråga- varande, har kommittén ansett sig kunna tillstyrka bifall till vad i an- givna hänseenden blivit framställt.

För närvarande utgör antalet maskinister av första grad 13 och av andra grad 16; detta antal skulle tillökas med en i 1:a klass och en i 2:a klass, antalet skulle alltså bliva 14 resp. 17.

Hantverksföreståndare äro för närvarande uppdelade i två grader; i den första graden äro upptagna skrädderi-, skomakeri- och snickeri- föreståndare vid de större hospitalen, i andra graden alla övriga hant- verksföreståndare. *Hantverks- förestån- dare.* Beträffande dessa befattningar har dels i flera fram- ställningar yrkats, att de nuvarande två graderna skulle sammanslås, dels ock av eller för vissa hantverksföreståndare i lägre graden begärts deras uppflyttning i den högre graden.

Redan vid 1918 års lagtima riksdag föreslogs i avgivna motioner, att alla hantverksföreståndare skulle höra till en och samma grupp och uppbära samma avlöning som hantverksföreståndare av första graden.

I sitt underdåniga utlåtande den 9 november 1918 i anledning av riksdagens skrivelse den 15 juni samma år nr 414 har medicinalstyrel- sen föreslagit, att någon ändring i den för hantverksföreståndare fast- ställda graderingen för det dåvarande icke måtte vidtagas. Det syntes nämligen styrelsen ej kunna förnekas, att de hantverksföreståndare, som uppförts i första (högsta) graden, jämförda med dem av andra graden

vid samma anstalt, hade avsevärt större förråd att ansvara för och måste besitta personliga egenskaper, som gjorde dem lämpliga att handhava ett ofta avsevärt antal patienter i arbetet.

Såväl från svenska hospitalspersonalens förbund i skrivelse till chefen för civildepartementet den 14 september 1918 och skrivelse till Konungen den 9 januari 1919 som ock vid flera tillfällen från svenska hospitalens ekonomipersonals förbund — upprepat av förbundets representant inför kommittén, hantverksföreståndaren Mobert — hava framställts erinringar mot graderingen av hantverksföreståndarna.

I underdånig ansökning den 17 juli 1920 gjorde hantverksföreståndaren av andra graden vid Lunds hospital och asyl målaren G. Forsberg framställning om uppflyttning i den högre graden. Direktionen tillstyrkte bifall, men medicinalstyrelsen avstyrkte i utlåtande den 31 augusti 1920.

Styrelsen anförde i sådant hänseende, bland annat, följande.

Anledningen till att vissa skraddare och skomakare vid genomförandet av den nya avlöningsstaten uppfördes såsom hantverksföreståndare av första grad var den, att dessa befattningshavare förutom sitt hantverk hade att handleda patienter i arbetet på verkstäderna. Det vore visserligen sannt, att även målaren kunde hava patienter till hjälp i sitt arbete, men dessa patienter vore vanligen så pålitliga och rediga, att någon direkt handledning i arbetet ej erfordrades, då däremot de patienter, som sysselsattes på skrädderi- och skomakeriverkstäderna, ofta vore mycket svårskötta. Ett uppförande av målaren vid Lunds hospital och asyl i högre lönegrad skulle givetvis hava till följd, att samtliga övriga målare vid statens anstalter för sinnessjuka skulle med fog kunna begära att likaledes bliva uppflyttade i högre grad, d. v. s. ett bifall till hans framställning skulle betänkligt rubba principerna för grupperingen inom den nya avlöningsstaten. Det syntes därför styrelsen vara klokare, att denna fråga behandlades i sammanhang med en eventuell omreglering av samtliga avlöningar för hospitalspersonalen.

Från ekonomipersonalens förbundsavdelning X, Lund, har hemställts, att utöver den hantverksföreståndare för skrädderi och den för skoma-

keri, som funnes vid Lunds hospital och asyl, måtte från hantverkare till hantverksföreståndare uppflyttas en av vartdera slaget.

I sin ovannämnda skrivelse den 31 augusti 1920 har medicinalstyrelsen anfört, hurusom direktionen för Göteborgs hospital, med erinran att, i anledning av genomförandet av åtta timmars arbetsdag, därstädes erfordrats en extra hantverksföreståndare av andra graden, elektriker, hemställt, att denna befattning måtte uppföras på ordinarie stat; och har styrelsen tillstyrkt bifall därtill. Direktionen för Lunds hospital och asyl hade hemställt, att en hantverkare vid anstalten, plåtslagare, måtte uppflyttas till hantverksföreståndare av andra grad; och har i detta hänseende medicinalstyrelsen i nyssnämnda skrivelse framhållit, att övriga vid statens anstalter för sinnessjuka anställda plåtslagare vore uppförda i den nya avlöningsstaten som hantverksföreståndare av andra grad, vadan det syntes styrelsen rättvist, att även plåtslagaren vid Lunds hospital och asyl uppfördes i denna grad.

Att nu upphäva den vid 1918 års lagtima riksdag godkända indelningen av hantverksföreståndarna i två särskilda grader eller klasser och sammanföra dem alla i en gemensam grupp kan kommittén för sin del ej tillstyrka, även om kommittén måste finna den indelningsgrund, som kommit i tillämpning, icke i allo tillfredsställande.

Spörsmålen om uppflyttning av vissa hantverksföreståndare från 2:a till 1:a graden och uppflyttning av en del hantverkare till hantverksföreståndare synas emellertid kommittén vara ur principiell synpunkt så pass betydelsefulla, att de i flera hänseenden fordra en mera ingående och omfattande utredning än som i förevarande ärende lämpligen kan ske. Vid denna utredning, som torde böra verkställas genom medicinalstyrelsens försorg, synes även böra komma i betraktande, huruvida ej — jämte vissa befattningars uppflyttande från lägsta till högsta tjänstklassen — en del befattningar tilläventyrs må böra överföras från högsta till lägsta klass av hantverksföreståndare.

I sammanhang därmed eller, om så anses lämpligt, fristående för sig torde ock böra komma under övervägande, huruvida ej den förenämnda extra hantverksföreståndarbefattningen vid Göteborgs hospital,

vid sysslans eventuella uppförande å ordinarie stat, må kunna och böra där upptagas såsom allenast hantverkare.

Vid nu angivna förhållanden har kommittén fördenskull i tjänsteförteckningen för hospital och asyler upptagit antalet hantverksföreståndare i de särskilda klasserna i överensstämmelse med vad som nu gäller; och har kommittén hänfört hantverksföreståndare av 1:a klass (27) till lönegraden B 5 och hantverksföreståndare av 2:a klass (85) till B 4.

Trädgårdsmästare, befallningsmän.

För närvarande äro trädgårdsmästare (14) och befallningsmän (11) i avlöningshänseende jämnställda med hantverksföreståndare av högsta graden.

Från befallningsmän föreligger en den 10 november 1920 till kommittén inkommen framställning om deras likställande i avlöningshänseende med uppsyningsmän av högsta grad inom sjukvårdspersonalen.

Från ekonomipersonalens förbund har hemställts, att såväl hantverksföreståndare som trädgårdsmästare och befallningsmän måtte placeras i lönegraden B 6.

Kommittén har ansett att, med bibehållande av den år 1918 godkända likställigheten mellan hantverksföreståndare av högsta grad samt trädgårdsmästare och befallningsmän, även dessa båda sista slagen av befattningshavare böra likasom hantverksföreståndare av 1:a klass hänföras till B 5.

Hantverkare, chaufförer, eldare av 1:a graden.

För närvarande äro hantverkare, chaufförer och eldare av 1:a graden med varandra likställda i avlöningshänseende.

Från ekonomipersonalens förbund har hemställts, att samtliga ifrågavarande befattningshavare måtte placeras i lönegraden B 5.

Kommittén har med fästet avseende å deras nuvarande avlöningsförhållanden och efter skärskådande av vad som blivit bestämt för vissa befattningshavare inom andra verk, som härvid kunnat komma i betraktande, funnit sig icke kunna föreslå högre placering än i lönegraden B 2.

Beträffande antalet av dessa befattningshavare torde, vad angår eldare av 1:a grad, böra erinras, att kommittén i det föregående tillstyrkt bifall till gjord framställning att en eldare av första graden vid

Lunds hospital och asyl måtte uppflyttas till maskinist av 2:a klass. Vid godkännande därav skulle antalet eldare av 1:a klass minskas från 16 till 15.

I antalet hantverkare (78) har, såsom i det föregående synes, kommittén ej velat tillstyrka någon förändring för närvarande, och i antalet chaufförer (9) har ej ifrågasatts någon ändring.

Magasinsföreståndare (8) äro för närvarande i avlöningshänseende ställda en löneklass under hantverkare, chaufförer och eldare av första graden. Med avseende emellertid å betydelsen för hospitalens ekonomi av de magasinsföreståndare åliggande uppgifter att utöva tillsyn över de icke obetydliga förråden av proviant och andra förnödenhetsartiklar, att verkställa in- och utleveranser och däröver föra journal samt att ansvara för förrådens noggranna skötsel synes det kommittén berättigat att hänföra magasinsföreståndare till lönegraden B 3.

*Magasins-
förestån-
dare.*

Från ekonomipersonalens förbund har föreslagits inrättande av en ny ordinarie befattning »trädgårdsförman», jämnställd i lönehänseende med hantverkare.

Kommittén har icke kunnat tillstyrka detta, likasom ej heller ett från samma förbund framkommet förslag om uppförande å ordinarie stat — i samma lönegrad som chaufför m. fl. — av motorbåtsförare.

Förutom eldare av 1:a graden finnas vid hospital och asylor ytterligare två grader eldare, 2:a och 3:e gradens.

*Övriga
eldare.*

Det har synts kommittén, att dessa eldare lämpligen kunna sammanföras i *en* klass, placerad i lönegraden B 1.

Hela antalet dylika eldare, skulle, om hänsyn tages till vad för närvarande är fallet beträffande sammanlagda antalet eldare av 2:a och 3:e graden, bliva 69.

Till samma lönegrad, B 1, anser kommittén ock böra hänföras föreståndare i stall, ladugård och svinstall (26), varemot post- och stads-
*Föreståndare i stall,
ladugård och
svinstall.
Post- och
stadsbud.*

bud (16) med hänsyn till arten av deras tjänstgöring synas skäligen kunna hänföras till lönegraden B 2.

Att, såsom från personalhåll ifrågasatts, post- och stadsbud skulle berättigas till särskild ersättning för betjänande med vaktmästargöromål åt vederbörande hospitalsdirektion, kan kommittén ej tillstyrka.

Vissa manliga befattningar, som anses böra förändras från ordinarie till icke-ordinarie.

För närvarande räknas till ordinarie befattningshavare även nattvakter (18) samt manliga biträden i trädgård och jordbruk (24).

Sedan emellertid numera även med extra ordinarie anställning anses kunna följa åtskilliga av de förmåner, som äro beskärda ordinarie tjänstemän, såsom avlöning under sjukdom, kostnadsfri ledighet motsvarande semester samt förhöjning av avlöningen efter viss tids tjänstgöring, varjämte riksdagen i ej ringa omfattning pläгат tilldela ålderdomsunderstöd åt dylika befattningshavare efter långvarig tjänst, synes det kommittén som om med hänsyn till hela karaktären av nu ifrågavarande nattvakt- och biträdesbefattningar vid hospitalen det vore riktigare att hänföra dem till icke-ordinarie befattningar.

Vid nu angivna förhållanden har kommittén funnit sig böra föreslå, att de icke vidare må uppföras bland ordinarie befattningar.

Under den avdelning av detta betänkande, som behandlar övergångsordningar, kommer kommittén att yttra sig rörande vissa åtgärder beträffande nuvarande innehavare av befattningarna i fråga.

Med den ståndpunkt, kommittén intager i nu berörda hänseende, är det tydligt, att kommittén icke kan tillstyrka från ekonomipersonalens förbund framställda önskemål, att till ordinarie befattningar skulle hänföras även sysslorna såsom köks-, ekonomi- och kördrängar, renhållare, kollämpare och djurskötarnas biträden (förslagsvis under benämning »ekonomibitråde») ävensom yttre portvakt.

*Kvinnliga befattningshavare.
Köksförestånderskor.*

Av köksförestånderskor förekomma för närvarande tre grader; till tredje graden höra endast de vid Visby hospital och Malmö asyl. Dessa anser kommittén böra hänföras till icke-ordinarie befattningshavare; varvid emellertid de nuvarande innehavarna av befattningarna komma i

betraktande under den avdelning av detta betänkande, där övergångs-anordningar behandlas.

Övriga köksförestånderskor synas böra likasom hittills placeras i två grupper.

Ekonomipersonalens förbund har ansett högsta (1:a) graden böra placeras i lönegraden C 5 och 2:a graden i C 4 för kvinnliga befattningshavare.

Kommittén anser för sin del högsta (1:a) klassen böra, till ett antal av 11, placeras i C 4 och 2:a klassen (4) i C 3.

Tvättförestånderskor (15) äro fördelade i två grader; till den lägre graden höra förestånderskorna vid hospitalen i Nyköping, Växjö, Härnösand och Piteå. Vid de tre sistnämnda hospitalen äro, enligt vad kommittén inhämtat, tvättavdelningarna utrustade med moderna maskiner, vilkas användning och skötsel fordrar sakkunskap och erfarenhet från vederbörande förestånderskas sida. Det synes därför kommittén, att tvättförestånderskorna vid dessa hospital böra tillhöra den högre graden och endast förestånderskan vid Nyköpings hospital höra till den lägre graden. Den högre graden, till ett antal av 14, torde böra hänföras till C 3 och den lägre till C 2.

Tvättförestånderskor.

Bageriförestånderskor äro för närvarande fördelade i två grader med 2 i första och 9 i andra graden. Dessa synas böra sammanföras till en grad med placering i C 3. Till samma lönegrad synas ock arbetsförestånderskorna (13) böra hänföras.

Bageriförestånderskor, arbetsförestånderskor.

Under återopande av vad i det föregående anförts beträffande vissa manliga befattningar, som ansetts böra förändras från ordinarie till icke-ordinarie, hemställer kommittén, att till icke-ordinarie kvinnliga befattningar måtte förändras, förutom ovannämnda köksförestånderskor av 3:e graden, köks-, tvätt- och bageriförestånderskornas närmaste biträden, tillhopa 36, samt sömmerskor och väverskor, tillhopa 28.

Vissa kvinnliga befattningar, som anses böra förändras till icke-ordinarie befattningar.

I avseende å vissa åtgärder beträffande de nuvarande innehavarna

av befattningarna i fråga yttrar sig kommittén under den avdelning av betänkandet, vari övergångsanordningar behandlas.

Med den ståndpunkt, kommittén intagit i nu berörda hänseende, kan kommittén naturligen ej tillstyrka från ekonomipersonalens förbund framställda önskemål, att på ordinarie stat jämväl skulle uppföras telefonist (inre portvakt), kokerska, strykerska och maskintvätterska.

I sitt i det föregående avgivna förslag beträffande sjukvårdspersonalen har kommittén upptagit antalet överskötare resp. översköterskor samt skötare resp. sköterskor lika med nuvarande antal dylika befattningar.

Vid granskning av den avsedda fördelningen av dessa befattningshavare å de olika hospitalen och med ledning av vad som inhämtats vid de av kommittéledamöter avlagda besök å vissa hospital har kommittén emellertid ej kunnat underlåta att fästa sin uppmärksamhet dels å den olikartade fördelningen av befattningar vid anstalter med ungefär lika platsantal, dels ock å det stora antalet skötare och sköterskor inom vissa avdelningar.

Även om tillämpningen i viss mån av lagen om åtta timmars arbetsdag medfört ett behov av förhöjt antal sjukvårdare, synes det dock kommittén, att antalet befattningar i vissa fall skulle kunna undergå någon minskning, exempelvis i de s. k. fasta paviljongerna vid Västerviks och Sätters hospital, med 30 patienter i vardera paviljongen. Där tjänstgöra nämligen på vardera stället 2 första skötare och 18 skötare.

Utan att anse sig nu kunna avgiva något förslag till förändring i nämnda hänseenden har kommittén dock funnit sig böra framhålla vad kommittén sålunda uppmärksammat.

Avlöning till icke-ordinarie befattningshavare.

Då vid 1885 års riksdag för första gången av Kungl. Maj:t framlades förslag till avlöningsstat för vissa befattningshavare vid hospital och sådan avlöningsstat av riksdagen godkändes, voro å staten uppförda allenast läkare och sysslomän.

I överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t hemställt anvisade emellertid riksdagen ett särskilt maximibelopp att utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll till arvoden åt vissa angivna befattningshavare, vilka icke voro i avlöningsstaten upptagna.

Urspunligen var detta anslagsbelopp upptaget till högst 16,000 kronor. Enligt beslut av 1921 års riksdag utgör beloppet högst 35,500 kronor. De befattningar, som efter 1922 års ingång erhålla avlöning från nämnda anslagsbelopp, äro en amanuens vid Stockholms hospital, predikanter samt hos vederbörande hospitalsdirektioner anställda sekreterare.

Det synes kommittén icke finnas någon anledning till vidare bibehållande av dylikt särskilt anslagsbelopp utan torde avlöningar till dessa befattningshavare böra fastställas i enlighet med vad som enligt det nya avlöningsreglementet kommer att gälla för andra icke-ordinarie befattningshavare vid hospital och asyler. I sådant hänseende torde 34 § i reglementet böra komma till användning och således grunderna för avlöningsförmånerna fastställas av Kungl. Maj:t, där ej i särskilda fall Kungl. Maj:t överlåter detta på vederbörande verk (= medicinalstyrelsen).

Det torde i detta sammanhang böra erinras, att beträffande all ordinarie personal vid statens hospital och asyler en viss tids provtjänstgöring finnes stadgad, för läkar- och kontorspersonal fastställd till tre

år, för sjukvårdspersonal till fyra år, för ekonomipersonalen, beträffande befattningar, vilkas antal bestämts av Kungl. Maj:t och riksdagen, till ett år och beträffande befattningar, vilkas antal bestämmas av Kungl. Maj:t, till tre år. Under sådan provtjänstgöring avlönas läkar- och kontorspersonal med belopp, som fastställts av Kungl. Maj:t och riksdagen, övrig personal enligt grunder, som fastställts av Kungl. Maj:t.

Till vikarier å läkartjänster vid vakans, tjänstledighet för sjukdom, semester m. m. utgår ersättning, som är fastställd av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Vidare finnes anställd annan extra personal, som avlönas i enlighet med av Kungl. Maj:t godkända grunder.

För vissa befattningar utgå arvoden enligt grunder, som av medicinalstyrelsen varje år fastställas.

I samtliga nu nämnda, m. fl. hithörande fall torde den förenämnda 34 § i avlöningsreglementet komma i tillämpning.

Att, såsom i 33 § i reglementet förutsättes kunna ske, i stat specifikt angiva arvodesbelopp för vissa icke-ordinarie befattningshavare, därtill synes, vad personalen vid hospital och asyler angår, anledning ej förefinnas.

Avlöningsreglementet m. m.

Enligt 2 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk kunna för tjänstemän vid vissa verk jämte reglementets stadganden gälla särskilda, av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade avlöningsbestämmelser.

Samtidigt med utfärdandet den 22 juni 1921 av nämnda avlöningsreglemente (sv. f. s. nr 451) har ock utfärdats kungörelse (nr 452), innefattande, bland annat, dylika särskilda bestämmelser beträffande tjänstemän vid vissa angivna verk.

Även för befattningshavare vid hospital och asyler torde i vissa hänseenden sådana speciella föreskrifter böra fastställas.

Bland villkoren för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt gällande avlöningsstat för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler ingå ock de bestämmelserna, att överläkare icke må utom hospital och asyl samt läkaren vid Visby hospital icke utom Visby stad utöva enskild praktik mot betalning, utom vad rör nerv- eller sinnessjukdomar, samt att med sysslomansbefattning icke må förenas anställning såsom sekreterare hos vederbörande hospitalsdirektion.

Beträffande bestämmelsen i fråga om vissa läkares praktik synes någon ändring icke önskvärd. Vad åter angår bestämmelsen om förbud för syssloman att med sin befattning förena anställning såsom sekreterare hos hospitalsdirektion, har denna bestämmelse tillkommit på en tid, då till sysslomansbefattningen hörde anstaltens hela kassarörelse; det ansågs under sådana förhållanden olämpligt, att expeditionen av direktionens kassarapporter till medicinalstyrelsen och innehavande av anstaltens kassa tillhörde samma person. Sedan emellertid numera särskilda

kassörskebefattningar tillkommit vid alla statens anstalter för sinnessjuka undantagandes de små anstalterna i Visby och Malmö, har det ansetts obehövt att bibehålla ett bestämt förbud för syssloman att med denna tjänst förena befattning såsom sekreterare hos hospitalets direktion. Från föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän har ock framställts begäran om förbudets upphävande.

Under erinran att, i händelse av förbudets borttagande, skulle på förevarande fall tillämpas bestämmelsen i 3 § 2 mom. i avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk och alltså ankomma på prövning av vederbörande myndighet (här medicinalstyrelsen), huruvida med sysslomanstjänst finge tills vidare förenas sekreterarbefattning hos vederbörande direktion, får kommittén tillkännagiva, att kommittén ej velat motsätta sig förbudets borttagande; vadan detsamma ej upptagits uti de ifrågasvarande särskilda bestämmelserna.

I 19 § 1 mom. i avlöningsreglementet angivas de grunder, enligt vilka vikariatsersättning bör beräknas i de uti paragrafen omförmälda fall.

Denna vikariatsersättning utgår med ett belopp för dag räknat, motsvarande skillnaden mellan i 16 § 1 mom. angivet tjänstledighetsavdrag i lägsta löneklass för, å ena sidan, den högre befattningen och, å andra sidan, den vikarierandes egen tjänst, dock med minst 50 öre om dagen.

Med hänsyn till den särskilda ställning i avlöningshänseende (i följd av bostadsförmånen) och i samband därmed jämväl i pensionshänseende, som enligt kommitténs förslag skulle tillkomma överläkare vid hospital och asyler, anser kommittén, att bland särskilda bestämmelser beträffande befattningshavare vid hospital och asyler även bör intagas föreskrift därom, att vid bestämmande av vikariatsersättning enligt de i 19 § 1 mom. angivna grunder överläkarbefattning av 1:a klass skall anses lika med befattning i lönegraden B 20 och överläkarbefattning av 2:a klass lika med befattning i lönegraden B 19.

Enligt 22 § i förenämnda avlöningsreglemente gäller såsom allmän regel, att den tjänsteman, åt vilken såsom bostad anvisas lägen-

het, som disponeras av statsverket, skall därför på angivet sätt erlægga ersättning, däri inbegripen gottgörelse för centraluppvärmning, om sådan finnes anordnad. Likaså skall enligt 23 § i angivna fall och på angivet sätt erläggas ersättning för eljest erforderligt bränsle.

Såsom kommittén i sitt betänkande delen LXII angående statsdepartement m. fl. verk (sid. 60, 61) erinrat, givas emellertid inom vissa grenar av förvaltningen sådana förhållanden, som kunna motivera en begränsning av nyssberörda allmänna regel beträffande tjänstebostad, vare sig så att bostaden bör upplåtas utan ersättning eller mot en efter andra grunder än för flertalet befattningshavare beräknad ersättning.

Efter vad i det föregående av nu förevarande betänkande omförmäles, föreligga beträffande överläkarna vid hospital och asyler sådana särskilda förhållanden, att de enligt kommitténs mening fortfarande böra jämte kontant avlöning bibehållas vid fri bostadsförmån. Övriga befattningshavare vid hospital och asyler skulle däremot, vid tillämpning av det nya avlöningssystemet, ej vidare åtnjuta fria naturaförmåner.

Med överläkares bostadsförmån är ock förenad förmånen av bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid för dem att själva bekosta armatur och lampor. Även denna förmån skulle, enligt kommitténs mening, bibehållas.

Jämte de närmare föreskrifter, som äro eller varda meddelade rörande bostadslägenhetens begagnande, torde även beträffande överläkarna böra gälla vad i nämnda 22 § c) och d) finnes för innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo föreskrivet angående avträddande av bostad samt i fråga om upplåtande av nödigt utrymme i bostaden för vikarie eller efterträdare.

För närvarande är föreskrivet, att överläkare, som åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år i följd på grund av sjukdom av sådan art, att han finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, skall vara skyldig att, efter medicinalstyrelsens omprövning, avstå från den honom tillkommande bostad och övriga naturaförmåner mot en kontant ersättning av 1,500 kronor för år.

En bestämmelse i sådant hänseende synes fortfarande vara av behovet påkallad, dock torde, med avseende å bostadsförmånernas olika

inbördes värden vid olika hospital, lämpligen böra åt Kungl. Maj:t överlämnas att bestämma det ersättningsbelopp, som i förekommande särskilda fall må anses skäligt.

För undvikande av missförstånd torde ock i de särskilda bestämmelserna böra stadgas, att, då åt befattningshavare bland hospitalspersonalen, mot ersättning i behörig ordning, anvisas tjänstebostad, de i 22 § i avlöningsreglementet givna eller avsedda föreskrifter skola lända till efterrättelse, vare sig bostaden är försedd med möbler och sängkläder eller ej.

Likaså torde böra föreskrivas, att de i 23 § i avlöningsreglementet innefattade bestämmelser i fråga om bränsle skola, beträffande andra befattningshavare vid hospital och asyler än överläkare, tillämpas, då för tjänstebostad erforderligt lyse tillhandahålles befattningshavare. De för befattningshavarna vid hospital och asyler avsedda bostäderna äro nämligen i allmänhet utrustade med elektrisk belysning.

I 10 § av gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka meddelas föreskrifter i fråga om befattningshavares skyldighet att från anstalten mottaga kost in natura samt om gottgörelse för mottagen kost.

Även för framtiden anses särskilda föreskrifter böra finnas i detta ämne.

Enligt kommitténs mening böra i allmänhet ogifta befattningshavare vid hospital och asyler vara pliktiga att från anstalten mottaga kost in natura; dock att vederbörande direktion må, när skäl därtill föreligga, kunna medgiva ogift befattningshavare att själv sörja för sitt kosthåll.

Gift befattningshavare bör i regel själv få handhava sitt kosthåll, men vara skyldig att mottaga kost in natura från anstalten i fall, då sådant enligt direktionens beprövande finnes av omständigheterna påkallat.

För mottagen kost skall befattningshavare hava att utgiva gottgörelse medelst avdrag å den kontanta avlöningen i enlighet med de närmare bestämmelser, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Vid avfattandet av dessa bestämmelser torde böra komma under övervägande upphävande av en nu gällande bestämmelse angående vissa på angivet sätt utbildade sköterskors rätt att erhålla personalkost av 1:a klass mot gottgörelse för dylik kost av 2:dra klass.

Jämlikt 11 § i gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen må förmånen av fri tvätt tillkomma befattningshavare i enlighet med grunder, som medicinalstyrelsen äger bestämma.

Även vissa befattningshavare tillhörande läkar- och kontorspersonalen äro för närvarande tillförsäkrade förmånen av fri tvätt.

Nämnda förmån bör i och med det nya avlöningsreglementets tillämpning upphöra, varefter ersättning för tvätt bör utgå enligt av medicinalstyrelsen fastställda grunder.

Genom 24 § i stadgan angående sinnessjuka den 14 juni 1901 har inom anstalten boende tjänstemän och betjäning tillerkänts rätt att i händelse av sjukdom därstädes kostnadsfritt åtnjuta den vård, varav de äro i behov och som lämpligen kan dem vid anstalten beredas.

Enligt 12 § i avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen äger befattningshavare kostnadsfritt åtnjuta den läkarvård, som lämpligen kan beredas honom av anstaltens läkare. Har befattningshavare bostad i anstaltens hus, tillkommer sådan vård jämväl hans hustru och hemmavarande oförsörjda barn. Finner anstaltens läkare vård å offentligt sjukhus för befattningshavare erforderlig, må kostnaden för sådan vård å allmän sal bestridas av de för anstalten anvisade medel.

Jämlikt 25 § i det nya avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk erhåller tjänsteman allenast vid skada till följd av olycksfall i tjänsten på vederbörande myndighets bekostnad erforderlig läkarvård jämte läkemedel samt, där olycksfallet medfört förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, jämväl andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, allt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelar.

I den mån vid vissa verk en utvidgad rätt i förenämnda hänseende

anses böra ifrågakomma, skall lända till efterrättelse vad Kungl. Maj:t och riksdagen därutinnan besluta.

Med tillämpning av bestämmelsen i sistberörda hänseende har ock enligt kungörelsen den 22 juni 1921 (sv. f. s. nr 452) medgivits, att tjänstemän i fångvårdsstaten och vid statens tvångsarbetsanstalter, tillhörande någon av angivna lägre lönegrader, må även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på fångvårdens resp. vederbörande tvångsarbetsanstalts bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall bestridas av fångvårdens resp. tvångsarbetsanstalts medel under tid, då tjänstemannen åtnjuter oavkortad lön.

I anslutning härtill och med beaktande jämväl av vad nu enligt stadgan angående sinnessjuka är medgivet inom hospital och asyl boende befattningshavare uti förenämnda hänseende torde föreskrifter i ämnet böra ingå i de särskilda bestämmelserna beträffande befattningshavare vid hospital och asyler. I de närmare bestämmelser, som i sådant hänseende varda meddelade av Kungl. Maj:t, torde böra innefattas föreskrift i fråga om skyldighet för vid hospital och asyl anställda läkare att kostnadsfritt lämna därstädes anställd personal den läkarvård, som lämpligen kan beredas av anstaltens läkare.

Befattningshavare bland sjukvårdspersonalen, åt vilken ombetrots att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning, må — enligt 13 § i nu gällande avlöningsreglemente för sjukvårds- och ekonomipersonalen — tilldelas särskilt ansvarsarvode, som bestämmes av medicinalstyrelsen, dock högst 200 kronor för år.

Vid de placeringar i lönegrader, varom kommittén i det föregående hemställt för överskötare och översköterskor, har kommittén, såsom där angivits, förutsatt, att nämnda särskilda ansvar för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning skulle utan särskilt arvode ingå i vederbörande överskötarens resp. översköterskas åliggeranden.

Emellertid gäller för närvarande, att nämnda ansvar vid tillfälligt

förfall för den ordinarie befattningshavaren och vid tider, då denne med stöd av fastställd arbetstidsordning är fri från tjänstgöring å avdelningen, utövas av annan befattningshavare därstädes; för sådan extra tillsyn av annan befattningshavare än överskötare eller översköterska synes det kommittén, att ersättning bör utgå enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Enligt den nämnda 13 § utgår för tjänstgöring å s. k. fast avdelning¹ särskilt arvode, beräknat efter 120 kronor för år. Detta arvode synes alltjämt böra utgå och beloppet skäligen höjas till 180 kronor för år.

I vad nu ej blivit särskilt föreslaget att intagas i blivande speciella bestämmelser torde beträffande befattningshavare vid statens hospital och asylor böra tillämpas avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

---

¹ Fasta paviljonger finnas 2:ne till antalet, en vid Västerviks och en vid Sätters hospital; de äro avsedda för vård av särskilt samhällsvådliga och farliga, för rymning benägna sinnessjuka män; antalet befattningshavare, som åtnjuta ifrågavarande arvode, äro: 2 förste skötare samt 18 skötare i varje paviljong.

Övergångsanordningar och pensionsförhållanden.

*Anordning
vid övergång
till efter-
skottsutbe-
talning av
hela avlö-
ningen.*

Med föranledande av den ändrade anordning, som enligt det nya lönesystemet skall gälla beträffande avlöningens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar samt hela avlöningens utbetalande i efterskott, har en särskild anordning funnits nödig vid övergången till den nya utbetalningsordningen.

I sådant hänseende har av riksdagen enligt skrivelse den 22 februari 1921 nr 55 beslutats, att, där tjänsteman, å vilken det nya avlöningsreglementet skulle äga tillämpning, enligt dittills gällande avlöningsbestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring — i förskott, vid ingången av januari månad 1922 — vid vilken tidpunkt det nya avlöningsreglementet skall träda i kraft för de i kungl. kungörelse den 22 juni 1921 (sv. f. s. nr 452) angivna verk — till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad tjänstemannen skulle hava i den befattning, han vid utgången av år 1921 innehade, i förskott uppburit för januari månad 1922, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande, vilket belopp för tjänsteman, som utöver kontant avlöning åtnjöte fri bostad jämte fritt bränsle eller fri bostad jämte fri uppvärmning och fri belysning, bör ökas med värdet, enligt vederbörande myndighets uppskattning, av denna förmån för en månad.

Kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestridas av de i vederbörande stater upptagna anslagsposterna till avlöning åt ordinarie tjänstemän.

Vad sålunda bestämts bör ock i motsvarande mån gälla statens hospital och asyler från den tidpunkt det nya avlöningsreglementet kommer att tillämpas å desamma.

Då jämväl i övrigt skulle erfordras vissa föreskrifter i avseende å *Särskilda övergångsbestämmelser.* övergången till de nya avlöningsbestämmelserna, angav kommittén i betänkandet delen LXII med utredning och förslag beträffande ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk (sid. 109—110) vissa allmänna principer i sådant hänseende, som enligt kommitténs mening borde gälla tjänstemän, å vilka det föreslagna avlöningsreglementet skulle äga tillämpning.

Kommittén förutsatte därvid, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de av kommittén i nämnda betänkande angivna grunder, meddela erforderliga föreskrifter i avseende å övergången till de nya avlöningsbestämmelserna.

Bland de av kommittén därvid angivna grunderna må erinras om följande.

De nya avlöningsbestämmelserna borde i allmänhet omedelbart efter deras ikraftträdande varda gällande för samtliga ordinarie befattningshavare, såsom om bestämmelserna varit tillämpade under vars och ens hela tjänstetid i oavbruten följd.

Tjänsteman må icke genom tillämpningen av det nya avlöningsreglementet vid övergången till ny stat lida minskning i de löneinkomster, som enligt dittills gällande stat och i övrigt särskilt meddelade bestämmelser skulle vid tiden för den nya statens ikraftträdande hava tillkommit honom.

Så länge nuvarande befattningshavare kvarstår i den tjänst, han innehar vid tidpunkten för den nya löneregleringens ikraftträdande, må han personligen varda bibehållen vid den större förmån beträffande semester, som enligt hittillsvarande bestämmelser kan hava varit honom tillerkänd.

Det torde även böra uppmärksammas, hurusom kommittén i berörda betänkande förutsatte, att för den personal, å vilken det ifrågasvarande nya avlöningsreglementet skulle äga tillämpning, dyrtidstillägg må bestämmas enligt enahanda grunder som för kommunikationsverken.

Vid å senare tider vidtagna löneregleringar för en del verk hava *Befattningshavare* i vissa fall åtskilliga befattningshavare blivit uppförda å övergångsstat; å *övergångsstat.*

de hava därvid fått bibehålla dem dittills tillkommande avlöningsförmåner, varjämte i regel tillfällig löneförbättring, därest sådan dittills till dem utgått, tillerkänts dem.

Vad hospital och asyler angår, torde det bliva nödigt att uppföra en särskild övergångsstat.

Då nämligen enligt kommitténs i det föregående framställda förslag de nu såsom ordinarie tjänster upptagna befattningarna såsom köksförestånderskor av 3:e graden (2), nattvakter (18), manliga biträden i trädgård och jordbruk (24), köks-, tvätt- och bageriförestånderskornas närmaste biträden (36) samt sömmerskor och väverskor (28) skulle förändras till icke-ordinarie befattningar, torde de nuvarande innehavarna av ifrågavarande befattningar böra lämnas tillfälle att, om de så önska, å övergångsstat bibehålla sina hittillsvarande avlöningsförmåner, till vilka emellertid ej hört tillfällig löneförbättring.

*Pensions-
förhållan-
den.*

Genom kungl. kungörelse den 29 juni 1921 (sv. f. s. nr 456) har förordnats, att för en var ordinarie tjänsteman, vilken tillsättes genom förordnande på viss tid eller genom fullmakt eller konstitutorial och å vilken avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen äger tillämpning, skola i fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten tills vidare och intill dess annorledes varder förordnat gälla de i sistnämnda kungörelse meddelade bestämmelser.

Därav föranledda ändringar i den civila pensionslagen angivas i en den 29 juni 1921 utfärdad lag (sv. f. s. nr 455).

Då avlöningsreglementet kommer i tillämpning å befattningshavare vid statens hospital och asyler, bliver därav självfallet en följd, att även nyss omförmälda pensionsbestämmelser varda för dem gällande.

Därvid bör emellertid — vid bifall till vad kommittén i det föregående föreslagit beträffande avlöningsförmånerna för överläkare — iakttagas, att för *överläkare av 1:a klass* skall gälla samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 20 i av-

löningsreglementet, d. v. s. 6,996 kronor, samt för *överläkare av 2:a klass* samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 19, d. v. s. 6,684 kronor; i följd varav pensionsavgiften skall, för år räknat, utgå:

för överläkare av 1:a klass med 420 kronor,

»   »   » 2:a   »   » 399 kronor.

Vid 1919 års lagtima riksdag bestämdes för den ordinarie sjukvårdspersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka åldern för erhållande av hel pension till 60 levnads- och 30 tjänstår för manliga befattningshavare samt 55 levnads- och 25 tjänstår för kvinnliga befattningshavare, alltså i bägge hänseendena tidigare än för manliga och kvinnliga befattningshavare i allmänhet i statens tjänst.

Att nu, såsom från personalhåll ifrågasatts, vidtaga åtgärd för ytterligare nedsättning av pensionsåldern för nämnda personal, anser kommittén icke böra ifrågakomma.

Stater.

De kontanta avlöningarna till den ordinarie hospitalspersonalen utgå, beträffande läkar- och kontorspersonalen enligt den av riksdagen antagna avlöningsstaten och beträffande sjukvårds- och ekonomipersonalen i enlighet med det för dem gällande avlöningsreglementet.

Avlöningsbeloppen bestridas från det å riksstaten upptagna förslagsanslaget till hospitals underhåll, undantagandes ålderstillägg till läkare och kontorstjänstemän, vilka ålderstillägg utgå ur femte huvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

Kommittén har i det föregående erinrat under avdelningen avlöning till icke-ordinarie befattningshavare om belopp, som utgå till vissa i stat ej upptagna befattningshavare (amanuens, predikanter, sekreterare), ävensom om en del andra ersättningar till extra personal m. m. Samtliga dessa ersättningsbelopp jämte åtskilliga andra utgifter (hyresersättningar m. m.) utgå av det stora anslaget till hospitals underhåll.

Därest, såsom avsett är, det nya avlöningsreglementet skall vinna tillämpning å hospital och asyler, betingas därav förändrade anordningar beträffande stater för dessa institutioner. Därvid torde, vad avlöningsstat beträffar, böra, i den mån och på sätt ske kan, beaktas de allmänna grunder, som finnas angivna i kommitténs betänkande delen LXII, sid. 130—133.

Sålunda skulle kostnaderna för avlöningar till de ordinarie befattningshavarna angivas i *en* anslagspost, varifrån jämväl skulle bestridas de i lönerna ingående belopp, som motsvara nuvarande ålderstillägg. Anslagsposten skulle erhålla förslagsanslags natur, vilket, vad hospital och asyler beträffar, måste vara så mycket mera nödvändigt, som möj-

lighet måste förefinnas att kunna i avsevärd utsträckning företaga omplaceringar, varigenom differenser i avlöningsbelopp kunna uppstå till följd av ortsgrupperingen.

Då från den ifrågavarande anslagsposten skulle bestridas jämväl de i lönerna ingående, nuvarande ålderstillägg motsvarande belopp, skulle femte huvudtitelns gemensamma förslagsanslag till ålderstillägg ej vidare behöva anlitas för avlöningsförhöjningar till läkare och kontorspersonal vid hospital och asyler.

I fråga om statsdepartement, ett flertal centrala ämbetsverk, fångvårdsstaten m. fl. har beräkningen av storleken av anslagsposterna för avlöningar till ordinarie tjänstemän i enlighet med av kommittén angivna grunder skett sålunda, att kostnaden för en var ordinarie tjänsteman beräknats efter avlöningen i näst högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, varvid ortsgruppen bestämts efter den av Kungl. Maj:t för kommunikationsverken fastställda gruppering.

Ett dylikt beräkningssätt torde emellertid ej kunna i allo användas beträffande den ordinarie hospitalspersonalen; beräkningen skulle då bli missvisande.

Omsättningen bland den kvinnliga personalen är nämligen mycket stor; med hänsyn härtill har denna personal vid beräkning av kostnaderna för dess avlöning placerats i näst lägsta löneklassen inom vederbörande lönegrader; manliga befattningshavare hava däremot placerats i näst högsta löneklassen av resp. lönegrader. Vidare har kommittén vid placering i ortsgrupp räknat med ett medeltal; med tillämpning av den för kommunikationsverken fastställda grupperingen har därvid använts ortsgruppen E.

Enligt nu angivna beräkningsgrunder har kommittén upptagit anslagsposten »avlöningar till ordinarie befattningshavare» till förslagsvis 7,000,000 kronor.

Från denna anslagspost torde ock, i enlighet med vad bestämt blivit för statsdepartement m. fl. verk, böra bestridas begravningshjälp och eventuell kostnad för läkarvård.

Vidare bör å avlöningsstat för hospital och asyler uppföras en särskild anslagspost till vikariatsersättningar åt vikarier å ordinarie befattningar. Med de i avlöningsreglementet angivna grunder för dylika ersättningar kunna emellertid även vad beträffar vikarier, som själva äro ordinarie tjänstemän, kostnaderna härför endast approximativt beräknas; och då det torde ankomma på Kungl. Maj:t att vid bestämmande av grunder för avlöningsförmåner åt icke-ordinarie personal även giva föreskrifter rörande vikariatsersättningar åt icke-ordinarie befattningshavare, vilka vikariera å ordinarie tjänster, måste kommitténs beräkning uti ifrågavarande hänseende betraktas såsom helt och hållet provisorisk. Under alla förhållanden bör ifrågavarande anslagspost hava förslagsanslags natur.

Med ledning av en uppgjord beräkning angående kostnaderna uti ifrågavarande hänseende år 1920 och med fästat avseende vid den avsevärda ökning av semestertiderna för en mängd befattningshavare, som är att förvänta vid tillämpning av det nya avlöningsreglementet, har kommittén ansett sig böra beräkna nu ifrågavarande anslagspost — till vikariatsersättningar åt vikarier å ordinarie befattningar — till 225,000 kronor.

Slutligen bör å avlöningsstaten för hospital och asyler upptagas en anslagspost till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m.

Då emellertid antalet sådana befattningshavare — redan i och för sig mycket stort — måste i viss mån rätta sig efter antalet och beskaffenheten av patienterna och sålunda kan komma att undergå avsevärda växlingar samt därtill kommer att grunderna för avlöningsförmånerna för icke-ordinarie befattningshavare skulle fastställas av Kungl. Maj:t, kan anslagsposten i fråga, som givetvis måste hava förslagsanslags natur, icke begränsas till ett högsta belopp.

Kostnaden för övertidsarbete, där sådan förekommer, skulle, i enlighet med vad för dylika fall blivit beträffande vissa andra verk bestämt, bestridas av den nämnda anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m.

Bland de särskilda bestämmelser, om vilka kommittén i det föl-

jande framställer förslag, innefattas i punkterna 9 och 10 föreskrifter i fråga om dels ersättning för visst extra arbete beträffande ansvar för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning, dels arvode för tjänstgöring å s. k. fast sjukvårdsavdelning. Bifalles förslaget i dessa hänseenden, torde även sådan ersättning och sådant arvode böra utgå av anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m.

Med ledning av uppgifter för åren 1920 och 1921 samt med hänsyn till den höjning av avlöningsbelopp, som måste föranledas därav att befattningshavare ej vidare skulle åtnjuta fria naturaförmåner utan måste erlægga hyra för möblerade rum med värme och lyse m. m., har kommittén ansett förslagsanslaget till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare ej kunna beräknas lägre än 1,090,000 kronor.

Till den ordinarie staten för hospital och asyler skulle naturligen höra, förutom avlöningsstaten, även en omkostnadsstat för övriga ordinarie utgifter för hospitals underhåll.

Beträffande denna omkostnadsstat har, på kommitténs uppdrag, förste revisorn i medicinalstyrelsen Helge Burman gjort följande beräkning, mot vilken kommittén för sin del icke har någonting att erinra.

Till hospitals underhåll har såsom förslagsanslag anvisats för år 1922	kronor 10,000,000
Av detta belopp beräknas åtgå till avlöningar i runt tal	» 5,000,000
Sålunda skulle till övriga omkostnader återstå . . .	kronor 5,000,000

Av allt att döma, och därest samma beräkningsgrund för bestämmande av patientavgifterna, som tillämpats de senaste åren, fortfarande kommer att tillämpas, torde sistnämnda belopp icke behöva överskridas, utan torde på detsamma någon besparing antagligen kunna göras. Då därtill kommer, att statsverket, med tillämpning av löneregleringskommitténs förslag beträffande avlöningsförhållandena för personalen, kommer

att tillföras en inkomst för hyror m. m. för bostäder, vilkas upplåtelse nu utgår i form av naturaförmåner, och denna inkomst bör tillgodoföras omkostnadsanslaget, så bör ovanstående belopp än ytterligare kunna minskas. Nämnade inkomst kan approximativt beräknas till 750,000 kronor och förenämnda besparing till 250,000 kronor. Ovanstående anslag skulle sålunda kunna minskas med . . . . . kronor 1,000,000 eller, med andra ord, till *hospitals underhåll*, oavsett avlöningar, torde kunna beräknas ett förslagsanslag av . . . . . kronor 4,000,000

Det torde i förevarande sammanhang böra erinras, att enligt kungl. kungörelsen den 22 juni 1921, med vissa föreskrifter i anledning av ny definitiv löneroglering från och med år 1922 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, (sv. f. s. nr 453), de i avlöningsreglementets 26 och 27 §§ omförmälda kostnader (ersättningar för tjänsteresor m. m. ävensom ersättningar för flyttningkostnader och därmed sammanhängande utgifter) skola bestridas av vederbörande huvudtitels anslag till rese- och traktamentspenningar resp. flyttningersättning, för så vitt ej resekostnads- och traktamentsersättning för närvarande utgår av särskilt i staten för vederbörande verk uppfört anslag, vilket ej är fallet beträffande hospital och asyler.

Såsom i det föregående angivits, måste ock för hospital och asyler finnas en särskild övergångsstat.

Utgifterna å densamma hava förslagsvis beräknats till 122,520 kronor.

Godtages vad kommittén sålunda i olika hänseenden föreslagit, skulle staterna för hospital och asyler få följande utseende:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	7,000,000	kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	225,000	»
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,090,000	»

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	4,000,000	kronor
Summa <i>förslagsanslag</i>	12,315,000	kronor.

Övergångsstat.

	Nuvarande avlöning		Medelav- löning.	Summa.
	lägst.	högst.		
1 köksförestånderska av 3:e graden	1,140	1,650	1,380	1,380
1 köksförestånderska av 3:e graden	1,140	1,650	1,380	1,380
1 nattvakt	1,020	1,650	1,260	1,260
17 nattvakter	1,020	1,650	1,260	21,420
1 manligt biträde i trädgård och jordbruk	1,020	1,650	1,260	1,260
23 manliga biträden i trädgård och jordbruk	1,020	1,650	1,260	28,980
1 köksförestånderskans närmaste biträde	960	1,380	1,140	1,140
12 köksförestånderskornas närmaste biträden	960	1,380	1,140	13,680
1 tvättförestånderskans närmaste biträde	900	1,260	1,020	1,020
12 tvättförestånderskornas närmaste biträden	900	1,260	1,020	12,240
1 bageriförestånderskans närmaste biträde	900	1,260	1,020	1,020
9 bageriförestånderskornas närmaste biträden	900	1,260	1,020	9,180
1 sömmerska resp. väverska	900	1,260	1,020	1,020
27 sömmerskor och väverskor	900	1,260	1,020	27,540
Summa förslagsanslag	—	—	—	122,520

Därtill komma natura- och andra förmåner i enlighet med avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918.

Kostnadsberäkning.

Till ledning vid bedömandet av den kostnadsökning, som tillämpning av kommitténs förevarande förslag till ny definitiv löne reglering beträffande personalen vid statens hospital och asyler m. m. skulle kunna anses medföra, tillåter sig kommittén meddela nedanstående uppgifter.

I riksstaten för år 1922 är för hospitalsstaten uppfört, bland andra anslag, om vilka nu ej är fråga, till hospitals underhåll förslagsanslag	10,000,000 kronor	
Läggas därtill kostnaderna för		
1) ålderstillägg åt läkar- och kontorspersonal vid hospitalen, beräknade efter förhållandena år 1921 till omkring	20,000	»
2) tillfällig löneförbättring åt vissa ordinarie tjänstemän, omkring	20,100	»
erhålles en totalsumma av	10,040,100 kronor.	

De av löne regleringskommittén framlagda nya staterna, övergångsstaten däri inberäknad, sluta å ett sammanlagt belopp av . . . . . 12,437,520 »

Oberäknat den kostnadsökning, som första året för den nya avlöningsstatens tillämpning föranledes av löneökningen vid övergång till efterskottsutbetalning av hela avlöningen, skulle kommitténs förslag sålunda kunna anses medföra en merkostnad av omkring . . 2,400,000 kronor.

Härvid har emellertid hänsyn ej tagits till dyrtidstillägg och de bestämmelser, i utjämnings syfte, som av riksdagen år 1921 vidtagits och tilläventyrs även under följande år kunna varda vidtagna beträffande dyrtidstillägg för befattningshavare vid nyreglerade och dyrtidstillägg för befattningshavare vid icke-nyreglerade verk.

Kommitténs hemställan.

Under återopande av vad förut i detta betänkande anförts hemställer kommittén, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1922 års riksdag

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 januari 1923 äga tillämpning å befattningshavare vid statens hospital och asyler;

dels besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckning må under femte huvudtiteln införas följande:¹

Verk och befattningar.	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen.	Verk och befattningar.	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen.
Femte huvudtiteln.			

Statens hospital och asyler.			
<i>I. Läkarpersonal.</i>			
11 överläkare av 1:a klass	B 19 ²	13 bokhållare	B 8
4 överläkare av 2:a klass	B 18 ²	15 kassörskor	C 5
1 läkare vid Visby hospital	B 16	8 kameralbiträden { manliga	B 4
21 hospitalsläkare av 1:a klass	B 18	eller	C 3
27 hospitalsläkare av 2:a klass	B 16	12 kanslibiträden	C 3
<i>II. Kontorspersonal.</i>			
2 sysslomän av 1:a klass	B 15	<i>III. Sjukvårdspersonal.</i>	
7 sysslomän av 2:a klass	B 14	18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 7
6 sysslomän av 3:e klass	B 13	16 uppsyningsmän av 2:a klass	B 5
		131 överskötare	B 4
		672 skötare	B 2
		17 föreständerskor av 1:a klass	C 6
		26 föreständerskor av 2:a klass	C 4
		191 översköterskor	C 3
		761 sköterskor	C 2

¹ Huru de i tjänsteförteckningen uppförda befattningshavarna äro avsedda att fördelas på de särskilda anstalterna för sinnessjuka, framgår av den vid detta betänkande fogade bilagan 3.

² Jämte boställsvåning med bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid för överläkare att själv bekosta armatur och lampor.

Verk och befattningar.	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen.	Verk och befattningar.	Avdelning och löne- grad enligt löneplanen.
<i>IV. Ekonomipersonal.</i>		9 chaufförer	B 2
9 maskinmästare av 1:a klass	B 7	16 post- och stadsbud	B 2
5 maskinmästare av 2:a klass	B 6	15 eldare av 1:a klass	B 2
14 maskinister av 1:a klass	B 5	69 eldare av 2:a klass	B 1
17 maskinister av 2:a klass	B 4	26 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 1
27 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 5	11 köksförestånderskor av 1:a klass	C 4
85 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 4	4 köksförestånderskor av 2:a klass	C 3
14 trädgårdsmästare	B 5	14 tvättförestånderskor av 1:a klass	C 3
11 befallningsmän	B 5	1 tvättförestånderska av 2:a klass	C 2
8 magasin föreståndare	B 3	11 bageriförestånderskor	C 3
78 hantverkare	B 2	13 arbetsförestånderskor	C 3

dels godkänna följande särskilda bestämmelser att från och med den 1 januari 1923 lända till efterrättelse beträffande befattningshavare vid statens hospital och asyler:

1. Såsom tillägg till 3 § i avlöningsreglementet skall gälla, att överläkare icke må utom hospital och asyl samt läkaren vid Visby hospital icke utom Visby stad utöva enskild praktik mot betalning, utom vad rör nerv- eller sinnessjukdomar.

2. Vid bestämmande av vikariatsersättning enligt de i 19 § 1 mom. i avlöningsreglementet angivna grunder skall överläkarbefattning av 1:a klass anses lika med befattning i lönegraden B 20 och överläkarbefattning i 2:a klass lika med befattning i lönegraden B 19.

3. Överläkare äger, utan hinder av föreskrifterna i 22 § a) och b) i avlöningsreglementet, åtnjuta fri boställsvåning med bränsle ävensom elektrisk belysning, där sådan anordnats, med skyldighet emellertid att själv bekosta armatur och lampor.

Jämte de närmare föreskrifter, som äro eller varda meddelade rörande boställslägenhetens begagnande, skall dock även beträffande överläkare gälla vad i nämnda 22 § c) och d) finnes för innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo föreskrivet angående avträdande av bostad samt

i fråga om upplåtande av nödigt utrymme i bostaden för vikarie eller efterträdare.

Därest överläkare på grund av sjukdom av sådan art, att han finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år i följd, skall han vara skyldig att, efter medicinalstyrelsens omprövning, avstå från den honom tillkommande bostad och övriga naturaförmåner mot en kontant ersättning till det belopp, som Kungl. Maj:t finner skäligt.

4. Då åt befattningshavare bland hospitalspersonalen, mot ersättning i behörig ordning, anvisas tjänstebostad, skola de i 22 § i avlöningsreglementet givna eller avsedda föreskrifter lända till efterrättelse vare sig bostaden är försedd med möbler och sängkläder eller ej.

5. De i 23 § i avlöningsreglementet innefattade bestämmelser i fråga om bränsle skola, beträffande andra befattningshavare vid hospital och asyler än överläkare, tillämpas, då för tjänstebostad erforderligt lyse tillhandahållas befattningshavare.

6. Ogift befattningshavare är pliktig att från anstalten mottaga kost in natura, dock äger direktionen, när skäl därtill föreligga, medgiva honom att själv sörja för sitt kosthåll.

Gift befattningshavare handhåller själv sitt kosthåll; vare dock skyldig att mottaga kost in natura från anstalten i fall, då sådant enligt direktionens beprövande finnes av omständigheterna påkallat.

För mottagen kost har befattningshavaren att utgiva gottgörelse medelst avdrag å den kontanta avlöningen i enlighet med de närmare bestämmelser, som fastställas av Kungl. Maj:t.

7. Verkställes vid anstalten tvätt för befattningshavares enskilda räkning, skall befattningshavaren därför utgiva ersättning i enlighet med grunder, som medicinalstyrelsen äger bestämma.

8. Befattningshavare, tillhörande någon av 1—7 lönegraderna under avdelning B eller 1—6 lönegraderna under avdelning C enligt avlöningsreglementets 9 §, må även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på vederbörande hospitals bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall betalas av hospitals medel under

tid, då befattningshavaren åtnjuter oavkortad lön; och må även andra inom hospital eller asyl boende befattningshavare i händelse av sjukdom därstädes kostnadsfritt åtnjuta den vård, varav de äro i behov och som lämpligen kan dem vid anstalten beredas; allt emellertid enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser.

9. Har åt annan befattningshavare bland sjukvårdspersonalen än överskötare eller översköterska ombetrotts att särskilt ansvara för handhavandet av sjukvård, förråd m. m. inom viss avdelning vid tillfälligt förfall för överskötare eller översköterska och vid tider, då överskötare eller översköterska med stöd av fastställd arbetstidsordning är fri från tjänstgöring å avdelningen, må för sådant extra arbete ersättning utgå enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

10. För tjänstgöring å s. k. fast avdelning utgår till befattningshavare bland sjukvårdspersonalen särskilt arvode, beräknat efter 180 kronor för år; dels medgiva, att kostnaderna för de förmåner, som omförmälas i punkterna 9 och 10 i nyssberörda särskilda bestämmelser, må bestridas av anslag till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m.;

dels besluta, att för överläkare av 1:a klass skall gälla samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 20 i förenämnda avlöningsreglemente, eller 6,996 kronor, samt för överläkare av 2:a klass samma särskilda pensionsunderlag som för tjänstemän, tillhörande lönegraden B 19, eller 6,684 kronor, och att i följd därav pensionsavgiften skall, för år räknat, utgå för överläkare av 1:a klass med 420 kronor och för överläkare av 2:a klass med 399 kronor;

dels ock godkänna det av kommittén framlagda förslag till stater för hospital och asyl.

Bilaga 1.

Förteckning

å

till 1902 års löneregreringskommitté inkomna handlingar i ärendet rörande reglering av avlöningsförhållanden m. m. för personal vid statens hospital och asyler.

Kungl. remiss den 24 januari 1919 å

1) medicinalstyrelsens skrivelse den 9 november 1918 angående ändring i avlöningsstaterna för personalen vid statens hospital och asyler m. m. (med tillhörande handlingar),

2) styrelsens skrivelse den 17 december 1918 angående en framställning från föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän (med tillhörande handlingar),

3) civildepartementets skrivelse den 20 januari 1919 i anledning av en framställning från svenska hospitalspersonalens förbund.

Med denna remiss överlämnades tillika av kommittén vid föregående behandling av ärendet prövade handlingar.

För att tagas i övervägande vid avgivandet av det genom ovanberörda remiss infordrade yttrandet hava till kommittén genom kungl. remisser eller remisser från vederbörande statsdepartement följande framställningar överlämnats nedannämnda dagar:

den 1 mars 1919 från föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän;

den 5 och 18 mars 1919 från vissa förste skötare;

den 18 mars 1919 från svenska hospitalens ekonomipersonals förbund;

den 7 juli 1919 från maskinmästare vid hospitalen;

den 3 september 1919 från medicinalstyrelsen angående en av sköterskor vid statens anstalter för sinnessjuka gjord framställning rörande förlängd semesterledighet;

den 19 september 1919 från svenska hospitalens ekonomipersonals förbund;

den 1 oktober 1919 från hospitalens uppsyningspersonalens förening;

den 10 oktober 1919 från överläkare vid hospitalen;

den 14 oktober 1919 från föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän;

den 14 oktober 1919 från svenska hospitalspersonalens förbund;

den 3 november 1919 från hospitalens förste skötarepersonalens förening;

den 25 oktober 1920 från samma förening;

den 8 december 1920 från föreningen för maskinmästare och maskinister vid statens hospital;

den 10 december 1920 från svenska hospitalspersonalens förbund och svenska hospitalens ekonomipersonals förbund;
 den 22 januari 1921 från hantverksföreståndaren av andra graden vid Lunds hospital och asyl G. Forsberg;
 den 1 februari 1921 från hospitalens förste skötarepersonals förening;
 den 28 februari och 3 mars 1921 från föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän;
 den 4 maj 1921 från svenska hospitalens ekonomipersonals förbund;
 den 11 maj 1921 från medicinalstyrelsen i vad angår överinspektörens för sinnessjukvården i riket löneförmåner;
 den 20 maj 1921 från psykiatriska föreningen;
 den 1 juni 1921 från föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän; samt
 den 9 september 1921 från medicinalstyrelsen angående ändring i antalet av vissa befattningshavare vid statens anstalter för sinnessjuka.

Vidare hava till kommittén genom medicinalstyrelsen eller direkt inkommit framställningar från

- 1) svenska hospitalens ekonomipersonals förbund;
- 2) sagda förbunds avdelning X i Lund;
- 3) avd. VI av svenska hospitalspersonalens förbund och Uppsala-avdelningen av samma förbund;
- 4) hospitalens uppsyningspersonals förening;
- 5) hospitalens förste skötarepersonals förening;
- 6) sagda förenings avd. 2 i Säter;
- 7) vissa förste skötare vid hospital;
- 8) förestånderskan vid Växjö hospital Sandra Enquist;
- 9) föreningen för maskinmästare och maskinister vid statens hospital;
- 10) maskinmästare vid hospitalen;
- 11) vissa befallningsmän vid hospitalen;
- 12) sysslomannen vid Uppsala hospital och asyl O. T. Nordsjö;
- 13) sjukskötaren vid Vadstena hospital och asyl W. Svensson; samt
- 14) hantverksföreståndare av andra graden vid Sätters hospital.

Bilaga 2.

Transumt

av

avlöningsreglemente den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

1 avd. Ordinarie tjänstemän.

-----

3 kap. Ordinarie tjänstemän, som tillsätts genom fullmakt eller konstitutorial.

-----

9 §.

Löneplan.

Avdelning A. För manliga tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning.

Avdelning B. För andra manliga tjänstemän.

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p .						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
1:a lönegraden		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
	1	1,980	2,070	2,160	2,250	2,340	2,430	2,520
	2	2,100	2,196	2,292	2,388	2,484	2,580	2,676
	3	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
2:a lönegraden								
	2	2,100	2,196	2,292	2,388	2,484	2,580	2,676
	3	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
3:e lönegraden								
	3	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	7	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
4:e lönegraden								
	4	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	5	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	7	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	8	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
5:e lönegraden								
	6	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	7	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	8	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	9	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
	10	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
6:e lönegraden								
	8	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	9	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
	10	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
	11	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596

Lönegrad.	Lönklass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
7:e lönegraden	10	kr. 3,240	kr. 3,384	kr. 3,528	kr. 3,672	kr. 3,816	kr. 3,960	kr. 4,104
	11	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
8:e lönegraden	11	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
9:e lönegraden	12	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596
	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
10:e lönegraden	13	3,960	4,122	4,284	4,446	4,608	4,770	4,932
	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
11:e lönegraden	14	4,260	4,434	4,608	4,782	4,956	5,130	5,304
	15	4,560	4,746	4,932	5,118	5,304	5,490	5,676
	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
12:e lönegraden	16	4,860	5,058	5,256	5,454	5,652	5,850	6,048
	17	5,160	5,370	5,580	5,790	6,000	6,210	6,420
	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
	19	5,880	6,102	6,324	6,546	6,768	6,990	7,212

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p .						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
13:e lönegraden	17	kr. 5,160	kr. 5,370	kr. 5,580	kr. 5,790	kr. 6,000	kr. 6,210	kr. 6,420
	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
	19	5,880	6,102	6,324	6,546	6,768	6,990	7,212
	20	6,300	6,528	6,756	6,984	7,212	7,440	7,668
14:e lönegraden	18	5,520	5,736	5,952	6,168	6,384	6,600	6,816
	19	5,880	6,102	6,324	6,546	6,768	6,990	7,212
	20	6,300	6,528	6,756	6,984	7,212	7,440	7,668
	21	6,720	6,954	7,188	7,422	7,656	7,890	8,124
15:e lönegraden	20	6,300	6,528	6,756	6,984	7,212	7,440	7,668
	21	6,720	6,954	7,188	7,422	7,656	7,890	8,124
	22	7,140	7,380	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580
	23	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060
16:e lönegraden	22	7,140	7,380	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580
	23	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060
	24	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540
	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
17:e lönegraden	23	7,620	7,860	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060
	24	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540
	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
18:e lönegraden	24	8,100	8,340	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540
	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
	27	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980
19:e lönegraden	25	8,580	8,820	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020
	26	9,060	9,300	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500
	27	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980
	28	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980	11,220	11,460

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
20:e lönegraden	26	kr. 9,060	kr. 9,300	kr. 9,540	kr. 9,780	kr. 10,020	kr. 10,260	kr. 10,500
	27	9,540	9,780	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980
	28	10,020	10,260	10,500	10,740	10,980	11,220	11,460
	29	10,500	10,740	10,980	11,220	11,460	11,700	11,940

Avdelning C. För kvinnliga tjänstemän.

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
1:a lönegraden	1	kr. 1,440	kr. 1,500	kr. 1,560	kr. 1,620	kr. 1,680	kr. 1,740	kr. 1,800
	2	1,560	1,620	1,680	1,740	1,800	1,860	1,920
	3	1,680	1,740	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040
	4	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,100	2,160
2:a lönegraden	4	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,100	2,160
	5	1,920	1,983	2,046	2,109	2,172	2,235	2,298
	6	2,040	2,106	2,172	2,238	2,304	2,370	2,436
	7	2,160	2,229	2,298	2,367	2,436	2,505	2,574
3:e lönegraden	7	2,160	2,229	2,298	2,367	2,436	2,505	2,574
	8	2,280	2,352	2,424	2,496	2,568	2,640	2,712
	9	2,400	2,475	2,550	2,625	2,700	2,775	2,850
	10	2,550	2,628	2,706	2,784	2,862	2,940	3,018
4:e lönegraden	8	2,280	2,352	2,424	2,496	2,568	2,640	2,712
	9	2,400	2,475	2,550	2,625	2,700	2,775	2,850
	10	2,550	2,628	2,706	2,784	2,862	2,940	3,018
	11	2,700	2,784	2,868	2,952	3,036	3,120	3,204
5:e lönegraden	11	2,700	2,784	2,868	2,952	3,036	3,120	3,204
	12	2,850	2,940	3,030	3,120	3,210	3,300	3,390
	13	3,030	3,126	3,222	3,318	3,414	3,510	3,606
	14	3,210	3,312	3,414	3,516	3,618	3,720	3,828

Lönegrad.	Löne- klass.	O r t s g r u p p.						
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.
6:e lönegraden	12	kr. 2,850	kr. 2,940	kr. 3,030	kr. 3,120	kr. 3,210	kr. 3,300	kr. 3,390
	13	3,030	3,126	3,222	3,318	3,414	3,510	3,606
	14	3,210	3,312	3,414	3,516	3,618	3,720	3,828
	15	3,390	3,501	3,612	3,723	3,834	3,945	4,056
7:e lönegraden	15	3,390	3,501	3,612	3,723	3,834	3,945	4,056
	16	3,600	3,714	3,828	3,942	4,056	4,170	4,284
	17	3,810	3,927	4,044	4,161	4,278	4,395	4,512
	18	4,020	4,140	4,260	4,380	4,500	4,620	4,740
8:e lönegraden	18	4,020	4,140	4,260	4,380	4,500	4,620	4,740
	19	4,260	4,380	4,500	4,620	4,740	4,860	4,980
	20	4,500	4,620	4,740	4,860	4,980	5,100	5,220
	21	4,800	4,920	5,040	5,160	5,280	5,400	5,520

Bilaga 3.

Fördelning å de särskilda anstalterna för sinnessjuka av de i tjänsteförteckning upptagna befattningshavare.

I. Läkarpersonal.*Överläkare av 1:a klass.*

Stockholm 1, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 11.

Överläkare av 2:a klass.

Nyköping 1, Göteborg 1, Härnösand 1, Piteå 1 = 4.

Läkare vid hospital.

Visby 1.

Hospitalsläkare av 1:a klass.

Stockholm 1, Uppsala 2, Strängnäs 2, Vadstena 2, Växjö 1, Västervik 2, Lund 2, Göteborg 1, Vänersborg 2, Kristinehamn 2, Säter 2, Östersund 1, Piteå 1 = 21.

Hospitalsläkare av 2:a klass.

Stockholm 1, Uppsala 4, Strängnäs 2, Vadstena 2, Växjö 2, Västervik 2, Lund 4, Göteborg 1, Vänersborg 2, Kristinehamn 2, Säter 2, Härnösand 1, Östersund 2 = 27.

II. Kontorspersonal.*Sysslomän av 1:a klass.*

Uppsala 1, Lund 1 = 2.

Sysslomän av 2:a klass.

Strängnäs 1, Vadstena 1, Västervik 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 7.

Sysslomän av 3:e klass.

Stockholm 1, Nyköping 1, Växjö 1, Göteborg 1, Härnösand 1, Piteå 1 = 6.

Bokhållare.

Stockholm 1, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1, Piteå 1 = 13.

Kassörskor.

Stockholm 1, Uppsala 1, Nyköping 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Härnösand 1, Östersund 1, Piteå 1 = 15.

Kameralbiträden (manliga eller kvinnliga).

Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Västervik 1, Lund 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1 = 8.

Kanslibiträden.

Stockholm 1, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 12.

III. Sjukvårdspersonal.**Manliga.***Uppsyningsmän av 1:a klass.*

Stockholm 1, Uppsala 2, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 2, Västervik 2, Lund 2, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 2, Östersund 1, Piteå 1 = 18.

Uppsyningsmän av 2:a klass.

Uppsala 2, Nyköping 1, Vadstena 1, Västervik 2, Malmö 1, Lund 2, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 2, Härnösand 1, Östersund 1, Piteå 1 = 16.

Överskötare.

Stockholm 2, Uppsala 12, Nyköping 4, Strängnäs 7, Vadstena 12, Växjö 10, Västervik 11, Visby 1, Lund 12, Göteborg 6, Vänersborg 11, Kristinehamn 11, Säter 15, Härnösand 5, Östersund 6, Piteå 6 = 131.

Skötare.

Stockholm 20, Uppsala 75, Nyköping 17, Strängnäs 20, Vadstena 41, Växjö 51, Västervik 72, Visby 5, Malmö 6, Lund 55, Göteborg 26, Vänersborg 72, Kristinehamn 56, Säter, 72, Härnösand 14, Östersund 39, Piteå 31 = 672.

Kvinnliga.*Förestånderskor av 1:a klass.*

Stockholm 1, Uppsala 2, Strängnäs 2, Vadstena 1, Växjö 2, Västervik 1, Lund 2, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1, Piteå 1 = 17.

Förestånderskor av 2:a klass.

Uppsala 3, Nyköping 1, Strängnäs 1, Vadstena 2, Växjö 3, Västervik 2, Visby 1, Malmö 1, Lund 2, Göteborg 2, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 2, Härnösand 2, Östersund 1, Piteå 1 = 26.

Översköterskor.

Stockholm 8, Uppsala 18, Nyköping 5, Strängnäs 13, Vadstena 16, Växjö 5, Västervik 17, Visby 1, Lund 21, Göteborg 10, Vänersborg 17, Kristinehamn 18, Säter 17, Härnösand 6, Östersund 11, Piteå 8 = 191.

Sköterskor.

Stockholm 29, Uppsala 112, Nyköping 14, Strängnäs 20, Vadstena 57, Växjö 31, Västervik 70, Visby 7, Malmö 8, Lund 92, Göteborg 40, Vänersborg 70, Kristinehamn 59, Säter 60, Härnösand 19, Östersund 49, Piteå 24 = 761.

IV. Ekonomipersonal.**Mänliga.***Maskinmästare av 1:a klass.*

Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Västervik 1, Lund 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 9.

Maskinmästare av 2:a klass.

Stockholm 1, Växjö 1, Göteborg 1, Härnösand 1, Piteå 1 = 5.

Maskinister av 1:a klass.

Uppsala 2, Nyköping 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1, Piteå 1 = 14.

Maskinister av 2:a klass.

Stockholm 2, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 2, Västervik 1, Malmö 1, Lund 2, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Härnösand 1, Östersund 1, Piteå 1 = 17.

Hantverksföreståndare av 1:a klass.

Uppsala 3, Strängnäs 3, Vadstena 3, Västervik 3, Lund 3, Vänersborg 3, Kristinehamn 3, Säter 3, Östersund 3 = 27.

Hantverksföreståndare av 2:a klass.

Stockholm 4, Uppsala 7, Nyköping 4, Strängnäs 6, Vadstena 6, Växjö 6, Västervik 6, Lund 5, Göteborg 7, Vänersborg 8, Kristinehamn 5, Säter 6, Härnösand 3, Östersund 5, Piteå 7 = 85.

Trädgårdsmästare.

Stockholm 1, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Härnösand 1, Östersund 1, Piteå 1 = 14.

Befallningsmän.

Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 11.

Magasinsföreståndare.

Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Västervik 1, Vänersborg 1, Säter 1, Östersund 1, Piteå 1 = 8.

Hantverkare.

Uppsala 10, Strängnäs 7, Vadstena 6, Växjö 5, Västervik 8, Lund 11, Göteborg 1, Vänersborg 9, Kristinehamn 5, Säter 10, Östersund 4, Piteå 2 = 78.

Chaufförer.

Uppsala 1, Västervik 2, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 9.

Post- och stadsbud.

Stockholm 1, Uppsala 1, Nyköping 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Malmö 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Härnösand 1, Östersund 1, Piteå 1 = 16.

Eldare av 1:a klass.

Stockholm 1, Uppsala 2, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Visby 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 2, Östersund 1, Piteå 1 = 15.

Eldare av 2:a klass.

Stockholm 4, Uppsala 9, Nyköping 2, Strängnäs 6, Vadstena 4, Växjö 3, Västervik 6, Malmö 1, Lund 7, Göteborg 3, Vänersborg 5, Kristinehamn 5, Säter 4, Härnösand 2, Östersund 4, Piteå 4 = 69.

Föreståndare i stall, ladugård eller svinstall.

Stockholm 1, Uppsala 2, Strängnäs 1, Vadstena 2, Växjö 2, Västervik 2, Lund 3, Göteborg 1, Vänersborg 3, Kristinehamn 3, Säter 3, Östersund 1, Piteå 2 = 26.

Kvinnliga.*Köksförestånderskor av 1:a klass.*

Stockholm 1, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1 = 11.

Köksförestånderskor av 2:a klass.

Nyköping 1, Växjö 1, Härnösand 1, Piteå 1 = 4.

Tvättförestånderskor av 1:a klass.

Stockholm 1, Uppsala 1, Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Härnösand 1, Östersund 1, Piteå 1 = 14.

Tvättförestånderska av 2:a klass.

Nyköping 1 = 1.

Bageriförestånderskor.

Strängnäs 1, Vadstena 1, Växjö 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 1, Östersund 1, Piteå 1 = 11.

Arbetsförestånderskor.

Uppsala 2, Strängnäs 1, Vadstena 1, Västervik 1, Lund 1, Göteborg 1, Vänersborg 1, Kristinehamn 1, Säter 2, Östersund 1, Piteå 1 = 13.

Särskilda yttranden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos 1902 års löneredgeringskommitté
den 31 oktober 1921.*

Närvarande: Herr ordföranden samt herrar Ekman, August Nilsson, Bernhard Nilsson, Edbom och Stenbeck ävensom representanterna för personalen vid statens hospital och asyler, överläkaren E. K. Lauritzen, sysslomannen O. T. Nordsjö, sjukskötaren W. Svensson och hantverksföreståndaren C. E. Mobert.

---

§ 2.

Företogs till behandling frågan om ny definitiv löneredgering för personalen vid statens hospital och asyler; och beslöt kommittén att med underdånig skrivelse denna dag avgiva utlåtande i ämnet.

I detta ärende avgåvos de särskilda yttranden, som finnas återgivna här efteråt:

av herr *Lauritzen*, som anförde:

»Beträffande läkarnes vid hospitalen avlöning har psykiatriska föreningen i sin i kommittébetänkandet refererade underdåniga framställ-

ning av den 18 maj 1921 påvisat, att en höjning av denna avlöning är i sinnessjukvårdens intresse av nöden, för att icke en tillfredsställande rekrytering av nämnda läkarekår må äventyras. Föreningen har därvid livligt betonat otillräckligheten särskilt av överläkarnes avlöning och föreslagit en placering av dessa tjänster i lönegraden B. 20 med bibehållna naturaförmåner och därutöver årliga arvoden av 2,000 kronor vid de större hospitalen och 1,500 kronor vid de mindre.

Jag har inför kommittén i första hand förordat detta förslag.

Men även om man för överläkarne blott avser en med den nuvarande avlöningen jämställd placering, synes mig den av kommittén föreslagna vara för låg, i jämförelse med vad som av statsmakterna fastställts för nuvarande 3:e gradens tjänstemän inom den centrala administrationen, med vilka överläkarne vid de större hospitalen hittills varit likställda ifråga om kontant avlöning, om man bortser från ett ortstillägg för de förra i Stockholm av 600 kronor.

Detta framträder isynnerhet ifråga om de överläkartjänster, som komma att placeras i de lägre ortsgrupperna. Under det att sålunda en 3:e gradens tjänsteman i Stockholm får en begynnelselön, som med 1,400 kronor överstiger den nuvarande, ortstillägget inberäknat, skulle motsvarande siffra för överläkaren vid Växjö hospital enligt kommitténs förslag bliva endast 320 kronor. Och då ifrågavarande överläkartjänster skulle komma i relativt låga ortsgrupper, nämligen 1 i B-gruppen, 3 i C-gruppen, 3 i D-gruppen och 3 i E-gruppen, bleve deras placering i den nya löneskalan enligt kommitténs förslag avgjort ogynnsam i förhållande till den ställning i avlöningshänseende, de för närvarande intaga, så mycket mera som ortsgrupperingen beträffande överläkartjänsterna på grund av naturaförmånernas bibehållande icke innebär fullt samma rättvisa i avlöningens avvägande tjänsterna emellan som beträffande övriga befattningar, till nackdel för de i de lägre ortsgrupperna placerade överläkartjänsterna.

Endast ifråga om överläkaren vid Stockholms hospital, vilken av kommittén föreslagits placerad i samma lönegrad, B 19, som överläkarne vid de större hospitalen, 'överläkare av 1:a klass', skulle den tidigare proportionen mellan dessa överläkares och 3:e grads tjänstemännens avlöning bibehållas.

På grund av det anförda anser jag, att, då avlöningsförhöjning i enlighet med psykiatriska föreningens förslag icke vunnit kommitténs förord, överläkarne vid de större hospitalen i Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Västervik, Växjö, Lund, Vänersborg, Kristinehamn, Säter och Östersund bort placeras som överläkare av 1:a klass i lönegraden B. 20 och vid de mindre hospitalen i Stockholm, Nyköping, Göteborg, Härnösand och Piteå som överläkare av 2:a klass i lönegraden B. 19, samtliga, såsom av kommittén föreslagits, med bibehållna naturaförmåner.

Jag förutsätter därvid, att överläkaren vid Stockholms hospital förmedelst sin avlöning jämväl såsom professor vid Karolinska institutet i allt fall erhåller den högre avlöning än övriga hospitalsöverläkare, vilken utan tvivel bör tillkomma honom.

Beträffande placeringen av övrig personal i löneskalan finner jag densamma i åtskilliga fall väl låg, men har, närmast på grund av svårigheten att inom ramen av den givna gradskalan uppnå en fullt rättvis inbördes placering av befattningarne, ansett mig böra inskränka mig till att för dels sysslomännen, dels skötarne påyrka uppflyttning i närmast högre lönegrad än den av kommittén föreslagna»;

av herr *August Nilsson*, som yttrade:

»Beträffande överläkarnes placering i lönegrad instämmer jag i det av herr Lauritzen avgivna särskilda yttrandet så till vida, att jag anser, att överläkarne i Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Växjö, Västervik, Lund, Vänersborg, Kristinehamn, Säter och Östersund böra placeras i tjugonde lönegraden och att överläkarna i Stockholm, Nyköping, Göteborg, Härnösand och Piteå böra placeras i nittonde lönegraden. Dessa tjänstemäns vetenskapliga kompetens och verksamhet samt deras vittomfattande och maktpåliggande administrativa ämbetsutövning gör en sådan placering fullt berättigad, varjämte hänsyn till den bekymmersamma rekryteringen är ägnad att göra en placering enligt kommitténs förslag, som innebär en relativ sänkning av överläkarnas lönenivå, än mera betänklig. Ävenledes finner jag det skäligt, att samtliga överläkare pensioneras efter tjugonde lönegraden.»

av herr *Nordsjö*, som anförde:

»I föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemäns framställning den 25 maj 1921 rörande den förestående löneregleringen har påvisats, att av föreningen föreslagen placering av sysslomännen i löneskalan — 16:e, 15:e och 14:e lönegraderna — är väl berättigad, och att en lägre placering, med hänsyn till penningvärdets fall oavsett kristiden, skulle innebära försämring av den ekonomiska ställning, sysslomännen tilldelats vid de större anstalternas tillkomst, en försämring så mycket mer oförtjänt, då dessa tjänstemäns arbetsbörd under tiden i hög grad ökats och då befattningshavare i likvärdig ställning vid andra statens verk och inrättningar, där lönereglering genomförts enligt de principer, som nu skola tillämpas för hospitalspersonalen, ej blott kompenserats för penningvärdets fall under samma tid, utan även i de flesta fall erhållit avsevärd förbättring i sin ekonomiska ställning.

Oaktat dessa förhållanden och trots i tidigare uttalanden såväl av samtliga hospitalsdirektioner som av kungl. medicinalstyrelsen (den 28 juni 1917) och löneregleringskommittén (den 24 april 1918) framhållits den ekonomiska betydelsen för staten av att sysslomanstjänsterna kunna besättas med verkligt dugande krafter och att avlöningen till dessa befattningar därför ej bör sättas för lågt, har kommittén ej ansett sig kunna godtaga föreningens förslag, utan tillstyrkt att dessa tjänster hänföras till respektive 15:e, 14:e och 13:e lönegraderna.

Kommittén har därvid erinrat, hurusom i den centrala statsförvaltningen endast ett mindretal av nuvarande andra normalgradens tjänstemän hänförts till 16:e lönegraden, under det att det stora flertalet upptagits i 15:e lönegraden. Detta förhållande synes mig ej tala mot föreningens förslag, utan fastmer stödja detsamma, som blott hänför tjänsterna vid de båda största anstaltern till 16:e graden och de övriga 7, det stora flertalet, inom den nuvarande högre lönegruppen, *vars sysslomän i betraktande av deras naturaförmåner i avlöningshänseende varit jämnställda med tjänstemän i andra normalgraden*, till 15:e lönegraden. I varje fall motiverar detta förhållande ej uppförandet av de nämnda 7 sysslomännen i 14:e lönegraden.

Vidare erinrar kommittén, att kamrerarna vid det stora central-

fängelset å Långholmen och vid den betydande tvångsarbetsanstalten vid Svartsjö hava upptagits i 14:e lönegraden. Även om dessa anstalter i och för sig äro stora och betydande, äro de det knappast i jämförelse med de större hospitalen, även om jag därvid ej räknar med de allra största av dessa, de i Uppsala och Lund, vilket i viss mån framgår av följande sammanställning, där jag använt mig av uppgifter för år 1919, de senaste för mig tillgängliga från fångvården.

	Medeltal		På år 1919 belöpande utgifter
	patienter per dag 1919	fångar per dag 1919	
Medeltal inom grupp hospital, vars syssломän skulle tillhöra klass 2	818	—	1,463,717: 41
Centralfängelset å Långholmen	—	645	1,064,835: 43
Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö	—	229	274,355: 95

Men härtill kommer, att dessa av kommittén åberopade rent kamerala tjänster ifråga om tjänstgöringens art ej äro jämförbara med syssломansbefattningen vid ett större hospital, där de kamerala göromålen blott äro en mindre del av syssломannens tjänsteåligganden och dennes viktigaste uppgifter äro förvaltningsgöromål, som vid de ifrågavarande anstalterna å Långholmen och Svartsjö utföras av direktörerna.

Den av föreningen föreslagna placeringen är även i avseende å skillnaden mellan avlöningsbeloppens storlek i de olika lönegraderna bättre avvägd än den av kommittén förordade. Den senare innebär särskilt för syssломän av blivande klass 2 en stor besvikelse, då densamma, på grund av skillnaden i dyrtidstillägg och pensionsavgifter å nuvarande och nyreglerade löner samt förlusten av fria bostäder med bränsle och lyse, i stället för att medföra en löneförbättring skulle åstadkomma en ytterligare försämring av dessa befattningshavares avlöningsförmåner.

Då det även i statens eget intresse är av vikt, att syssломännen erhålla en ekonomiskt oberoende ställning, böra dessa å löneskalan bliva placerade i enlighet med föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemäns

förslag. Denna min mening har ock inför kommittén vunnit kraftigt understöd av läkarepersonalens representant, överläkaren E. Lauritzen. Är det emellertid ej möjligt att ernå denna placering, hemställes, att samtliga sysslomän inom nuvarande högsta gruppen, utan att uppdelas på sätt föreningen föreslagit, måtte hänföras till 15:e lönegraden samt övriga sysslomän till 14:e graden.

I en framställning i lönefrågan år 1914 anhöll meranämnda förening, att sysslomännens tjänstetitel måtte ändras till 'hospitalsintendent'. Löneregleringskommittén framhåller i sitt föreliggande betänkande, att flertalet hospitalsdirektioner avstyrkte denna titelförändring, medicinalstyrelsen likaså, samt att kommittén i sitt betänkande den 24 april 1918 för egen del fann några bärande skäl till förändringen ej anförda och därför ansåg titeln syssloman böra bibehållas.

Sedermåra har emellertid föreningen i underdånig skrivelse till Konungen den 29 augusti 1919 upprepat sin tidigare hemställan i titelfrågan och därvid ingående belyst de förhållanden, som föranlett framställningen. Då föreningen tillmäter denna fråga stor betydelse, och de saksål, vilka förebragts i sistnämnda framställning, ej blivit prövade av kungl. medicinalstyrelsen, varest föreningen tror sig hava anledning nu kunna förvänta större förståelse än vid behandlingen av 1914 års kortfattade framställning, får jag hemställa, att förenämnda skrivelse av den 29 augusti 1919 före frågans avgörande måtte underställas prövning av såväl medicinalstyrelsen som av sakkunnige för verkställande av revision av stadgan angående sinnessjuka m. m.

Beträffande bokhållare av 1:a graden anför löneregleringskommittén i sitt ovannämnda betänkande den 24 april 1918 (sid. 150) följande: 'Vad då först beträffar bokhållare av 1:a graden, torde, med hänsyn till fordringar på utbildning och tjänsteverksamhet, det kunna anses till fyllest, om de avlönas med samma belopp som assistenter vid straffängelser, vilkas kontanta avlöning utgöres av 2,100 kronor med två ålderstillägg å 400 kronor efter 5 och 10 år'. Denna avlöning blev även fastställd för dessa bokhållare, vilka, i likhet med assistenter vid straffängelser, från och med år 1919 tillerkändes tillfällig löneförbättring med

525 kronor. Om man bortser från att hospitalen äro mycket större anstalter än straffängelserna, synes mig, just med hänsyn till tjänsteverksamhetens beskaffenhet, jämnställandet av dessa tjänstemän lämpligt och lyckligt valt, och har även föreningen hospitalsförvaltningens tjänstemän hemställt, att dessa bokhållare måtte hänföras till 9:e lönegraden, som av innevarande års riksdag bestämts för ifrågavarande assistenter.

Att efter blott 3 år frångå konsekvenserna av ovan citerade uttalande och nu föreslå dessa bokhållares hänförande till 8:e lönegraden, 'motsvarande vid kommunikationsverken placeringen av manlig post-expeditör, förrådsbokhållare vid telegrafverket samt manlig kontorsskrivare vid statens järnvägar och vattenfallsverk', synes mig obilligt. Dessa senare tjänstemäns åligganden äro ej så omfattande som förste bokhållarens vid ett hospital, vilken måste vara förtrogen med ej blott samtliga kamerala göromål å kontoret utan även, för att kunna funktionera såsom sysslomannens ställföreträdare, med de förvaltningsgöromål, som åligga denne. Enligt min uppfattning är det därför rättvist, att bokhållare av 1:a graden fortfarande jämnställas med lägsta gradens assistenter vid fångvården och sålunda uppföras i 9:e lönegraden.

Kommitténs förslag ifråga om placeringen av kassörskor samt kvinnliga bokhållare av 2:a graden och skrivbiträden skulle, i händelse av fastställelse, med hänsyn till de nuvarande naturaförmånerna och det mindre dyrtidstillägget å nyreglerade löner, såväl relativt som absolut, innebära en sänkning av de avlöningsförmåner, som av 1919 års riksdag tillerkänts dessa befattningshavare. De erhöilo nämligen då samma kontanta avlöning som kvinnliga biträden av respektive 3:e och 2:a graderna inom den civila statsförvaltningen, av innevarande års riksdag uppförda i C 5 resp. C 3, samt åtnjuta dessutom fri möblerad bostad med bränsle och lyse samt fri tvätt. Då det är rimligt, att förlusten av dessa naturaförmåner i någon mån ersättes, böra kassörskor och skrivbiträden i enlighet med föreningens förslag uppföras i C 6 resp. C 4, till vilken sistnämnda lönegrad jämväl kvinnliga bokhållare av 2:a grad böra hänföras, då kommittén ej ansett sig kunna tillstyrka, att samtliga dessa tjänster förbehållas manliga tjänstemän.

Manliga innehavare av samma bokhållaregrad, vilka enligt för-
eningens mening böra uppföras i B 6, har kommittén hänfört till B 4
samt därjämte förordat en ytterligare försämring i de nuvarande bok-
hållarnes av 2:a graden ställning genom sitt förslag, att dessa skola be-
nämnas kameralbiträden. Därmed skulle degraderingen av den ene av
de större hospitalens tvenne bokhållare bliva fullständig. Man måste få
den uppfattningen, att kommittén föreslagit denna titelförändring för att
kunna placera bemälda befattningshavare så lågt å löneskalan som skett.
Detta förslag kan jag ej biträda, enär det numera måste ställas stora
fordringar även på dessa tjänstemän, vilka, särskilt vid de största anstal-
terna, måste utföra självständigt arbete i stor omfattning, och då för
dem gälla avsevärt högre kompetensfordringar än för av kommittén åbe-
ropade kontorsbiträden vid statens järnvägar, utan anser jag, att man-
liga bokhållare av 2:a graden med oförändrad titel böra uppföras i B 6.

Maskinmästare av 1:a graden har av kommittén hänförts till samma
lönegrad som uppsyningsman av 1:a graden, B 7, samt maskinmästare
av 2:a graden till lönegrad B 6. Maskinisten vid Stockholms stads sinnes-
sjukhus vid Långbro, motsvarande maskinmästare av 1:a graden, är
placerad tre grader högre än uppsyningsmannen därstädes. Maskin-
mästarne synas mig, med hänsyn till dessa tjänstemäns utbildning —
numera fordras i allmänhet övermaskinistexamen — till de stora ekono-
miska värden, som av dem handhavas, samt till deras ansvar för anstal-
ternas omfattande maskinella drift, ej böra placeras lägre än i B 8 resp. B 7.»

av herr *Svensson*, som avgav följande yttrande:

»1:o) Rörande den till avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen.

Då hospitalspersonalen av 1918 års riksdag uppfördes på ordinarie
stat, företogs en uppdelning av sjukvårdspersonalen i två olika grupper
nämligen skötare respektive sköterska samt 1:a skötare respektive 1:a
sköterska.

Från de personalgrupper, som jag närmast representerar, har gjorts
gällande, att denna uppdelning ur flera synpunkter anses otillfredsstäl-

lande, och från Sv. Hospitalspersonalens förbund har ju också framställning gjorts i syfte att en sammanslagning av sagda personalgrupper borde ske.

Denna personalens uppfattning delar jag till fullo, och som skäl härför tillåter jag mig anföra, att mångårig erfarenhet såsom skötare givit mig den uppfattningen, att det för såväl personalen själv som ur ren sjukvårdssynpunkt vore lyckligare med endast en grupp av skötare respektive sköterska, vilka då borde erhålla en så grundlig och allsidig utbildning, så att de kunde utföra allt arbete inom en sjukavdelning, som ej fordrar läkarekompetens. Ty, att endast giva grundlig utbildning åt en eller två på varje avdelning, anser jag vara meningslöst på grund av, att varje skötare och sköterska bör i rätta ögonblicket kunna ingripa och handla på rätta sättet i varje särskilt fall. Dessutom är vår tjänstgöring ordnad så, att samma personal ej kan vara närvarande på en avdelning samtidigt.

I löneregleryskommitténs motivering för bibehållande av uppdelning av sjukvårdspersonalen i två grupper anföres bland annat, att en utbildning av all personal skulle vara ett obehövt och kostsamt arbete. Vad det förra beträffar, så torde det inte ur sjukvårdssynpunkt vara obehövt, att giva personalen en sådan utbildning, att den på ett rätt sätt kan fylla de uppgifter och fordringar, som ställas på en god sinnessjukvårdare.

Vad så kostnadsfrågan beträffar, så torde det inte behöva medföra så stora merutgifter, ty enligt nuvarande utbildningsplan för 1:a skötarepersonalen avser ju kursen för densamma en utbyggnad av elevkursen, och är denna senare den mest kostsamma.

Genom en sammanslagning utav sagda kurser, skulle troligen kostnadsökningen icke bliva så synnerligen stor, och de merutgifter, som möjligen skulle förekomma, uppvägas ju av den högre utbildningen, som odelat kommer sinnessjukvården till godo. Vidare anför kommittén, att det bör strävas efter att i sinnessjukvården få personer anställda, som erhållit förutgående utbildning i vård av kroppsligt sjuka. Däremot har jag intet att invända, men vill dock påpeka, att detta nära nog uteslutande gäller den kvinnliga personalen, ty det är så gott som uteslutet

för manlig personal att kunna skaffa sig denna utbildning vid sjukhus för kroppsligt sjuka.

Och i övrigt anser jag ej heller denna kommitténs synpunkt utgöra något motiv för en uppdelning av personalen i tvenne grupper.

På grund av vad ovan anförts, anser jag, att det endast bör förekomma en grupp av skötare respektive sköterska, men med ett lämpligt avvägt arvode för dem som ansvara för förråd, medicin m. m.

2:o) **Angående placering i lönegrader.**

Kommittén åberopar i sitt yttrande, att vid tjänsternas placering i lönegrader hänsyn tagits till de särskilda förhållanden, under vilka personalens tjänstgöring äger rum, samt de särskilda kvalifikationer, som måste ställas på dylika befattningshavare.

Enligt mitt förmenande har icke tillräcklig hänsyn tagits till berörda omständigheter, då det gällt placering i löneplanen av skötaregruppen.

Jag anser nämligen, att vårt arbete är av både svårare och obehagligare art än det med oss jämnställda befattningshavare i statens övriga verk hava att utföra, i detta fall tänker jag särskilt på fångvårdspersonalen, med vilken vi jämförts vid placering i lönegrad, men anser jag, att arten av vårt arbete berättigar oss till en förmånligare placering i lönehänseende än nämnda personal, ty ett mera krävande och rent psykiskt irriterande arbete torde knappast kunna påvisas.

På grund av ovan anförda skäl anser jag, att skötaregruppen bort placeras i lönegrad B 3 i det av kommittén föreslagna avlöningsreglementet.

3:o) **Angående pensionsåldern.**

På grund av att statsmakterna så sent som år 1919 fastställde pensionsåldern för personalen vid statens anstalter för sinnessjuka, så anser sig kommittén ej nu kunna upptaga till behandling frågan om en ändring av pensionsbestämmelserna.

Men som frågan om sjukvårdspersonalens pensionsålder är av synnerligen vital betydelse, och det från personalen vid upprepade tillfällen

gjorts gällande, att den nuvarande pensionsåldern är för hög, så anser jag mig böra framställa det önskemålet, att även frågan om pensionsåldern upptages till förnyad behandling.

Erfarenheten har nämligen visat, att redan med den före 1919 gällande pensionsåldern, 55 levnads- och 25 tjänsteår för manlig, och 53 levnads- och 25 tjänsteår för kvinnlig befattningshavare, befattningshavarna under de sista tjänsteåren endast i enstaka fall besuttit nödig fysisk hälsa och andlig vakenhet för vidare tjänstgöring.

En jämförelse med pensionsåldern vid övriga statens verk blir missvisande därför, att sinnessjukvårdspersonalen intar en särställning på grund av tjänstens krav på den individuella spänstigheten ävensom tjänstens förmåga att undergräva befattningshavares själs- och kroppskrafter. Kungl. medicinalstyrelsen har ju också i underdånig skrivelse av den 11:e november 1918 hos Kungl. Maj:t understrukit dessa mina här anförda synpunkter samt förordat bifall till den lägre pensionsåldern.

I yttrande till kungl. medicinalstyrelsen hava också de flesta hospitalsdirektioner tillstyrkt denna lägre pensionsålder. Slutligen tillåter jag mig hänvisa till Stockholms stadsfullmäktiges innevarande år fastställda pensionsålder för skötare till 25 tjänste- och 55 levnadsår och för sköterska till 25 tjänste- och 52 levnadsår.

På grund av vad här ovan anförts, anser jag, att pensionsåldern för skötare bör fastställas till 55 levnadsår och 25 tjänsteår och för sköterska till 53 levnads- och 25 tjänsteår.»

av herr *Mobert*, som anförde:

»Uti det föreliggande förslaget har kommittén ansett den nuvarande uppdelningen av hantverksföreståndarne i 1:a och 2:a grad böra bibehållas, under uttalande, att den ej kunnat tillstyrka att nu upphäva 1918 års riksdagsbeslut härutinnan, varemot kommittén funnit, att en utredning borde komma till stånd angående olika tjänsters placering. Jag har ansett en sammanslagning av de två graderna mer rättvis än den bestående uppdelningen, men med hänsyn till vad kommittén anförts särskilt beträffande betänkligheterna mot att nu upphäva 1918 års riksdagsbeslut — en betänklighet, som jag hoppats även skulle få gälla

den ifrågasatta ändringen av vissa befattningar från ordinarie till extra ordinarie — har jag funnit mig böra avstå från något yrkande i denna fråga.

Jag har dock ansett den föreslagna placeringen i lönegrader för låg i jämförelse med motsvarande befattningar vid kommunikationsverken. Under det bokbinderiförman, tryckeriförman vid postverket, förste reparatör vid telegrafverket och statens järnvägar äro placerade i B 5, har hantverksföreståndare av 2:a grad av kommittén hänförs till B 4. Hantverksföreståndarne, som äro föreståndare för sina respektive yrken och verkstäder, måste således, synes det mig, ha en självständigare och därmed fullt så ansvarsfull ställning som de nämnda befattningshavarne vid kommunikationsverken, men icke dess mindre hava de av kommittén placerats en lönegrad lägre än dessa. Hantverksföreståndarne av 1:a grad synas mig fullväl kunna jämföras med linjeförman vid telegrafverket och förste montör vid vattenfallsverken, vilka äro placerade i B 6.

Skulle befattningshavarnes placering slutgiltigt komma att bestämmas enligt kommitténs förslag, skulle detta därjämte innebära, att ett flertal finge vidkännas minskning av sina löneförmåner, något som personalens strävan att få ett enhetligt lönesystem till stånd givetvis minst av allt avsett.

På anförda skäl har jag därför inom kommittén yrkat, att hantverksföreståndare av 2:a graden placeras i B 5 och hantverksföreståndare av 1:a graden i B 6.

Trädgårdsmästarna hava uti förslaget av kommittén hänförs till 5:e lönegraden, avdelningen B. Jag har ansett dem böra jämnställas med trädgårdsmästarna vid statens järnvägar och vattenfallsverken, vilka äro placerade i 6:e lönegraden. Denna jämförelse har synts mig ligga synnerligen nära till hands. Förutbildningen är densamma. Vid hospitalen förekommer därjämte, förutom parkanläggningars och grupperns vård, drivhus samt dessutom en betydande köksväxtodling. Om över huvud taget en jämförelse med kommunikationsverken kan och skall göras, något som detta förslaget ju avser, anser jag på anförda grunder en jämförelse ligga väl till hands. Därtill kommer, att 2:a gradens uppsyningsmän i förslaget placerats i samma grad som trädgårdsmästare, och dessa upp-

syningsmän hava i regel de i trädgårdsanläggningarna sysselsatta patientlagen om hand och äro vid sådant förhållande hänvisade att taga order av trädgårdsmästaren, respektive befallningsman. Jag har därför inom kommittén yrkat, att trädgårdsmästare och befallningsman må placeras i lönegrad B 6.

Hantverkare, chaufförer och eldare av 1:a grad hava placerats i B 2. Jag har ansett exempelvis hantverkare böra jämföras med reparatör vid statens järnvägar och vattenfallsverk. I enlighet härmed har jag inom kommittén yrkat på dessa befattningars uppförande i 3:e lönegraden. Jag anser starka skäl tala härför även ur rekryteringssynpunkt. Skulle avlöningsförhållandena vara desamma i den privata företagsamheten, är jag övertygad om, att hantverket skulle dö bort. Ty få skulle offra 4 à 5 års möda på inlärandet av ett yrke, som ej gav någon ersättning i ökad inkomst. Jag har därför inom kommittén yrkat på, att hantverkare borde placeras i lönegraden B 3. Till samma lönegrad anser jag även chaufför och 1:e eldare böra hänföras.

Föreståndare i stall, ladugård och svinstall hava av kommittén hänförts till lönegraden B 1. Då dessa föreståndare äro i viss mån självständiga (stallföreståndaren får därjämte i vissa fall tjänstgöra som chaufför), har jag ansett dem böra placeras i B 2.

Från ekonomipersonalens förbund har hemställts att till ordinarie befattningar skulle hänföras även sysslorna köks-, ekonomi- och kördrängar, renhållare, kollämpare och djurskötares biträde av manlig personal samt telefonist, kokerska, strykerska och maskintvätterska av kvinnlig personal. Kommittén har emellertid ansett sig ej endast böra avstyrka denna framställning utan därjämte föreslå, att från nu innehavd ordinarie tjänst skulle avföras biträde i trädgård och jordbruk, yttre nattvakter, 3:e gradens köksföreståndarinnebefattning, köks-, tvätt- och bageriföreståndarskans närmaste biträde samt sömmerska och väverska. Jag har självfallet ej kunnat biträda denna kommitténs mening, då ett avförande från ordinarie anställning innebär en försämring för personalen, och, som jag i annat sammanhang anført, personalens strävan att komma fram till denna reglering av avlöningsförhållandena, som pågår, givetvis ej avsett något dylikt. Om kommittén ej ansett sig kunna till-

styrka förevarande framställning om uppförande på ordinarie stat av nämnda befattningar, synes det mig som om kommittén med hänsyn till att dessa befattningar, som nu föreslås avförda från ordinarie stat, så sent som vid 1918 års lagtima riksdag uppfördes på ordinarie stat ej bort föreslå någon ändring härutinnan.

Jag har därför ansett mig böra inom kommittén allvarligt yrka, att ingen ändring i syfte att avföra någon befattning från ordinarie stat nu vidtages.»

In fidem:
Olof Ekeröth.
